

Молодий Колос

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить в 8 грудня
1939 року.

№ 38 (4013).

СУБОТА

17

ВЕРЕСНЯ 1988 р.

Ціна 6 коп.

афіша
НОМЕРА

3

стор.

«Ваші будинки — планові, не хвилюйтесь, будуватиме т е...». Усе добре, а матеріали, «столярка» й дерево все одно доводиться «вибивати». Знайома картина? Це — риси біографії першого МЖСК у Бобринці —

5

стор.

Довгі хвости, лайка покупців і «девушки» за прилавком, втрачені години і здоров'я — цим звична торгівля... Ні, навіть не «Фантою» чи «Бустилатом»... — «Іх величність синьйори помідори...»

6—7 стор.

1924 РІК: «Тов. ЗІНОВ'ЄВ Є ГОРДІСТЮ ЄЛИСАВЕТГРАДА. ВІН НАВЧАВСЯ І ВИРІС У НАС, І В ДЕНЬ СВЯТКУВАННЯ ПЕРЕЙМЕНУВАННЯ МІСТА ПРОЛЕТАРСЬКІ МАСИ ВИСЛОВЛЮЮТЬ СВОЄ ВИЗНАННЯ ВОДНЮ КОМІТЕРУ...».

1934 РІК: «...ЗНЯТИ НАШОГО МІСТА ІМ'Я НЕГІДНИКА, ЩО НЕ ВИПРАВДАВ ДОВІР'Я ПАРТІЇ, КОЛИШНЬОГО ЛІДЕРА АНТИПАРТІЙНОЇ ОПОЗИЦІЇ ЗІНОВ'ЄВА...».

10

стор.

Дефіцит... пишуть! Буває й таке, якщо він — симпатичний електронний будильник, прихований від покупця у підсобці... Добірка «Закон є закон» —

«УКРАЇНКА Я МАЛЕНЬКА, УКРАЇНЦІ БАТЬКО Й НЕНЬКА, І СЕСТРИЧКА Й БРАТИК МИЛИЙ НА ВКРАЇНІ НАРОДИЛИСЬ»,
(ЗАВТРА В ОБЛАСТІ ПОЧИНАЄ УРОЧИСТУ ХОДУ РЕСПУБЛІКАНСЬКЕ СВЯТО РІДНОЇ МОВИ. ПУБЛІКАЦІЇ, ПРИСВЯЧЕНІ ЦЬОМУ ПОДІЇ, ЧИТАЙТЕ НА 2-й ТА 8-й СТОРІНКАХ)

ХРОНІКА ТИЖНЯ

2

інформація

У НЕДІЛЮ, 25 ВЕРЕСНЯ В КОМПАНІЇВЦІ ВІДБУДЕТЬСЯ СВЯТО ГАЗЕТИ «МОЛОДИЙ КОМУНАР» І РАЙГАЗЕТИ «ПРАПОР ЛЕНІНА», ПРИСВЯЧЕНЕ 70-РІЧЧЮ ВЛКСМ.

У ПРОГРАМІ:

— виступ ВІА «Візит» Компаніївського районного будинку культури;
— виступ фольклорного ансамблю Мар'ївського сільського будинку культури;

— виступ ВІА «Гарний пастрій» (ВО «Друкмаш», м. Кіровоград);
— виступ народного самодіяльного ансамблю танцю «Барвінок» районного будинку культури;

анонс

— співає хор-ланка колгоспу імені Держинського;
— виступ гумористів сторінки «МК» «Ахіллесова п'ята»;

Відбудуться спортивні змагання на приз газети:

— волейболістів;
— легкоатлетичний крос;
— сеанс одночасної гри в шахи;
— показові виступи гі-

ривників, картингістів.

Учасники свята матимуть змогу взяти участь у прес-конференції журналістів «Молодого комунара» і «Прапора Леніна».

Пропонується на всі смаки:
— фотовиставка «Наш су-часник»;

— ярмарок-продаж промислових товарів;
— виставка-продаж кондитерських виробів;
— книжковий ярмарок;
— демонстрація моделей сезону «Осінь-88».

Початок свята об 11 годині на стадіоні смт Компаніївки.

Запрошуємо жителів району, а також усіх бажаючих взяти участь у святі газети.

БЛІЦ-КОНКУРС «МК»

На честь 70-річчя ВЛКСМ редакція газети «Молодий комунар» проводить бліц-конкурс на розв'язання шахових задач та етюдів. Учасникам бліц-конкурсу належить в порівняно короткі строки (недарма ж це «бліц!») розв'язати дві двоходівки, дві трьохходівки, один етюд і знайти комбінацію в партії. Відповіді мають бути вичерпними, за що журі бліц-конкурсу нараховуватиме додаткові очки. Строки надсилання листів — НЕ ПІЗНІШЕ 1 ЖОВТНЯ (ЗА ПОШТОВИМ ШТЕМПЕЛЕМ), причому журі врахує й темпи розв'язання завдань. Переможців конкурсу буде нагороджено грамотами редакції та цінними подарунками.

Головний суддя бліц-конкурсу — кандидат у майстри спорту Геннадій РЕЗНИКОВ.

ЗАВДАННЯ № 1 (2 очка).

Автор — наш земляк С. Кирилов (Гайворон).

Білі: Крe1, Фa4, Тh1 (3);

Чорні: КРg3, п. h4 (2);

Мат за два ходи.

ЗАВДАННЯ № 2 (2 очка).

Білі: Крa7, Фh2, Тd1 (3);

Чорні: Крc8, Тd8, пп. b6, c7, d7 (5);

Мат за два ходи.

ЗАВДАННЯ № 3 (4 очка).

Білі: Крh2, Та1, Се2, Кd3, Кh3 (5);

Чорні: Крh4, Та8 (2);

Мат за три ходи.

ЗАВДАННЯ № 4 (4 очка).

Білі: Крg8, Фh8, Сg7 (3);

Чорні: Крg6 (1);

Мат за три ходи.

ЗАВДАННЯ № 5 (6 очок).

Білі: КРh8, Сd7, Кg4, п. d5 (4);

Чорні: Крh5, Сf7, пп. d6, e5, h7 (5);

Білі починають і виграють (див. діаграму).

ЗАВДАННЯ № 6 (7 очок).

Це одна з партій чемпіона світу (61-лі). Чорні зробили свій 22-й хід.

Білі: Крg1, Фd1, Та1, Тf2, Сc2, Се3, Кc3, Ке4, пп. a4, b2, d4, e5, g2, h2 (14);

Чорні: Крg8, Фе7, Та8, Тf8, Са6, Сg7, Кd7, Кh8, пп. a5, b6, e6, f7, g5, h6 (14);

Далі було:

23. С:g5! h:g

24. Фh5 f5

25. К:g5 Тf7!

Знайдіть продовження ефектної комбінації за білих, після якої вони святкували перемогу.

Отже, годинник бліц-конкурсу пушечний! Поспішайте!

Журі бліц-конкурсу.

В ОБКОМІ ЛКСМ УКРАЇНИ

Бюро обкому ЛКСМУ на своєму засіданні розглянуло питання про незадовільну роботу по підборі та вихованню кадрів у Маловисківському райкомі комсомолу і факти порушення трудової дисципліни першим секретарем райкому О. Зоввою.

Бюро обкому комсомолу відзначило, що, працюючи з липня нинішнього року першим секретарем Маловисківського райкому ЛКСМУ, О. Зовва неодноразово порушувала трудову дисципліну, використовувала службовий автомобіль в особистих цілях. Низькою була і виконавська дисципліна. На всі ці факти обком ЛКСМУ вказував особисто О. Зовві. Про факти порушення першим секретарем трудової і виконавської дисципліни знали члени бюро райкому комсомолу, особисто другий секретар райкому О. Воронюк і зав. відділом комсомольських організацій В. Черниченко. Але негативної дії О. Зовви не стали предметом обговорення на бюро райкому комсомолу, про них своєчасно не інформували обком ЛКСМУ. Все це стало причиною дорожньо-транспортної пригоди, яку 6 вересня здійснив О. Зовва. Сівши за кермо службового автомобіля в нетверезому стані, він допустив зіткнення з мотоциклом. Мотоциклісту було нанесено тілесні пошкодження.

За допущені порушення трудової і виконавської дисципліни, за управління службовим транспортом у нетверезому стані і здійсненні при цьому дорожньо-транспортної пригоди бюро обкому ЛКСМ України звільнило О. Зовву з посади першого секретаря Маловисків-

ського райкому комсомолу і виключило його з лав ВЛКСМ.

Суворо вказано бюро райкому ЛКСМУ на незадовільну роботу по підборі і вихованню комсомольських кадрів. За приховування фактів порушення трудової дисципліни і використання О. Зоввою службового автомобіля в особистих цілях другим секретарю Маловисківського райкому комсомолу О. Воронюку та завідуючому відділом комсомольських організацій райкому В. Черниченку оголошено догану із занесенням до облікової картки члена ВЛКСМ.

Бюро обкому комсомолу звернуло увагу відділу комсомольських організацій обкому (О. Горюхін) на необхідність глибокого і всебічного вивчення політичних, моральних, ділових якостей при підборі комсомольських кадрів, підвищення відповідальності працівників відділу за стан справ в міських і районних комсомольських організаціях. Суворо вказано завідуючому сектором підготовки і перепідготовки та обліку кадрів обкому ЛКСМУ В. Петренку на недоліки в роботі по підборі і вихованню комсомольських кадрів. За незадовільний контроль за діяльністю міських і районних комсомольських організацій до комсомольських працівників на місцях інструктору відділу комсомольських організацій обкому комсомолу О. Гончар оголошено догану.

Бюро обкому ЛКСМУ зобов'язало міськомком і райком комсомолу, особисто перших секретарів вжити суворих заходів по викориненню порушень трудової дисципліни. Кожен комсомольський працівник повинен показувати особистий приклад у виконанні рішень партії і уряду по боротьбі з нічизмом і алкоголізмом, дотриманню норм комуністичної моралі.

НА ІПОДРОМНИХ ВІРАЖАХ

В Одесі відбувся чемпіонат України з іподромних мотогонок. Честі Кіровоградщини захищали гонщики Олександрівської райзавою автошколи ДТСААФ (тренери майстер спорту СРСР В. І. Сушин і Л. Д. Сушина). Минулого року наша команда зайняла 14-е місце, а нині — 11-е з 18 збірних.

В особистому заліку героєм гонки був юний олександрівський Сергій Сокур. Він став чемпіоном України. Перемога дісталася нелегко. На старті фінального заїзду заглух двигун мотоцикла, і на дистанцію Сергій вийшов останнім, коли суперники вже проходили віраж. За три кола він не тільки

обігнав сімох гонщиків, а й прийшов до фінішу з великим відривом від них.

Тренери чемпіона нагороджені грамотами ЦК ДТСААФ, а Сергій одержав золоту медаль, вимпел, стрічку чемпіона і приз — електронний годинник.

Порадують і кандидат у майстри спорту Олександр Бараненко. Він завоював срібну медаль в класі мотоциклів 175 кубічних сантиметрів серед чоловіків. Довго лідирував, а на останніх метрах зіпсувався трос газу, і його на пікелі обігнав гонщик із Хмельницького...

О. Бараненко виконав

норматив майстра спорту СРСР.

Вдало виступив ще один юний кандидат у майстри спорту Олександр Ільченко, який замкнув шістьку найсильніших у найпрестижнішому класі мотоциклів — 250 кубічних сантиметрів.

За підсумками чемпіонату визначений склад збірної УРСР. До неї ввійшли олександрійці С. Сокур і О. Бараненко. Тепер вони виступлять на чемпіонаті СРСР у місті Фрунзе.

В. ЧЕБИШЕВ,
капітан команди.
Одеса — Олександрія.

Як ми повідомляли в минулому номері, у Кіровограді пройшов конкурс професійної майстерності молодих інспекторів дорожньо-патрульної служби державтоінспекції УВС, присвячений 70-річчю ВЛКСМ. На знімку ви бачите переможців конкурсу С. ПАВЛЮКА, А. СИРЦЮ, А. ШКОЛУ (зліва направо).

Фото М. РИБАЛКА.

23067

КАРБОВАНЦІВ

Саме така сума на рахунок № 001700504 обласного управління житлокооперативу СРСР вже надійшла від жителів Кіровограда та області. Кошти ці підуть на святу справу — спорудження пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам всіх поколінь. Тим, хто не повернувся і тим, хто жив чужою землею з нами, але виконав свій інтернаціональний обов'язок. Словом, нашим героям і нашій історії.

Сума ця напочатку липня була куди меншою — трохи більше 7870 карбованців. Сприяли такому росту коштів багато організацій, комсомольсько-молодіжних колективів, воїнів, просто колективів, студентів. Одна з військових частин перерахувала 422 карбованці, комсомольська організація іншої частини — 170 карбованців 30 копійок, радгосп «Іванівський» Новоукраїнського району — 94 карбованці, Знаменський МРВВС — 147 карбованців, первинна комсомольська організація Знаменського міського комсомолу — 36 карбованців, клуб воїнів-інтернаціоналістів з Компаніївки — 30 карбованців...

Список цей можна продовжувати, називаючи різні цифри. Одні більші, інші — трохи менші. Але справа не в сумах. Головне — наша небайдужість. Пам'ятник повинен бути. Спасибі усім, хто взяв активну участь у цій важливій військово-патриотичній акції. Нагадуємо ще раз номер рахунку обласного житлокооперативу 001700504. Ця справа лише в наших руках. Говоріть словами Рондественського, «пам'ять потрібна не мертвим, пам'ять потрібна живим». Потрібна нам.

ПРОГРАМА

РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО СВЯТА РІДНОЇ МОВИ
(м. Кіровоград)

18 ВЕРЕСНЯ, НЕДІЛЯ

20.30—21.30. Вечір учасників свята «Дружба народів — не просто слова, дружба народів — це правда жива» (приміщення обласної філармонії).

19 ВЕРЕСНЯ, ПОНЕДІЛОК

10.30—13.00. Зустріч учасників свята у трудових колективах (завод «Гіросила», радіовиробів, виробничі об'єднання «Червона зірка»).

15.30—17.30. Відкриття республіканського свята рідної мови. Концерт (обласна філармонія).

18.00—19.30. Літературний ярмарок (парк імені В. І. Леніна).

20 ВЕРЕСНЯ, ВІТРОРОК

9.00—13.00. Зустрічі учасників свята із школярями в навчальних закладах області.

14.30—16.00. Відвідання й огляд музею та сцени українського драматурга й актора І. К. Карпенка-Карого на хуторі Надія.

16.00—19.00. Участь у театралізованому святі «Вересневі самоцвіти».

21 ВЕРЕСНЯ, СЕРЕДА

10.00—13.00. Літературне свято «Лунає, прекрасна наша мова, серед прекрасних братніх мов». Театралізований виступ студентів Кіровоградського педінституту імені О. С. Пушкіна (приміщення будинку культури імені Компаніївки).

18.00—20.30. Урочисте закриття свята (обласна філармонія).

НОВИНИ КУЛЬТУРИ

МАЛЮЮТЬ ДІТИ

До офіційного відкриття республіканського свята рідної мови залишилося зовсім небагато, але неофіційно воно вже було відкрито минулого вівторка біля кінотеатру «Комсомолец» у Кіровограді: вірші й пісні українською мовою звучали з уст найменших громадян нашої області, виконували дитячі садки у барвистому національному одязі.

Концерт дошкільнят передував відкриттю обласної виставки малюнків та виробів з природного ма-

теріалу «Герої українських назок й оповідань у фантазії дітей дошкільних закладів».

«Івасик Телесик», «Колосок», «Коза-дереза», «Кривенька начека», «Колобок», «Лисичка й Журавель» — ці та інші українські народні казки, а ще народні пісні й танці надихнули юних митців на оригінальні, неповторні ширістю, довірливістю, любов'ю до фольклору твори.

Виставка триватиме до кінця вересня.

Наш кор.

1.

ПОЧИНАЛИ ми організовувати МЖСК минулого року. Особисто мене як секретаря райкому комсомолу цікавило: чому в селах пустують будинки, а в них не хочуть поселятися молоді сім'ї? — Не хочу, бо не влаштує мене ремонт, — якось при зустрічі поділився зі мною своїми думками секретар комсомольської організації колгоспу «Рассвет» Іван Ляшко.

Подібні думки були й в інших молодих односельців Івана. Село Миколо-Бабанка, де знаходиться правління господарства, загубилося в ярах. Славиться село людьми, своїми звичаями. Єдина, якщо можна так сказати, біда, як здебільшого, й в інших селах: не минула Миколо-Бабанку міграційна хвороба. Років із двадцять тому почав люд із села до міста мандрувати.

Й дотепер мандрує. Коли закінчувавсь навчальний рік, запитував випускників: чи ж думають у рідних оселях залишатися? Одиниці відповіли ствердно, та й то якось непевно. Важко нині молодих втримати. Не вистачає й житла. Хорошого. Що з того, що в радгоспі імені Куйбишева стоять деповерхові будинки з порожніми квартирами... Селу потрібні добротні двори. Щоб і город, і птицю, і корівку можна було тримати.

З рік тому проводили комсомольські збори в «Рассветі». Заговорили про МЖСК. Голова правління цього господарства Олександр Семенихін загорівся бажанням:

— Давайте спробуємо!

Він сам агітував хлопців, розповідав про новий метод будівництва.

Знову збори. Вже з області привезли різні рекомендації, щоб знати, як починати і що робити. Через тиждень, то був уже жовтень 1987 року, Іван Ляшко з Олександром Семенихіним на облюбованому комсомольським ватажком колгоспу місці позабивали кілочки.

Через день молодь знову зібралася на збори. Відтоді й почали укладати договори молоді трудівники з правлінням колгоспу. На сьогодні їх укладено одинадцять. Два будинки, особливі будинки, з'явилися в селі. Але закінчити їх будувати — проблема з проблем.

2.

У господарствах часто-густо пустують будинки. На вигляд вони, як і в Миколо-Бабанці, гарні. Але не задовольняють молодь. Тому і пустують. Та й невідгдно такий будинок купувати за 16 тисяч карбованців. Створивши в себе в колгоспі «Рассвет» молодіжний житловий кооперативний комплекс, тут вирішили: плануватимуть двір так, як захочуть господарі.

Іван Ляшко вибрав собі той проект, який йому сподобався. І планував у середині кімнати, кухню, ванну, коридори за своїм смаком. Простіше — хлопець, як і господар, сам собі творив зручності. Вигідність такого будівництва очевидна. Тим більше, що той, хто вступає до молодіжного кооперативу, не сплачує спочатку ніяких грошових внесків. І, останнє, найголовніше — колгосп оплачує 50 процентів затрат на будівництво.

3.

Ох, і загорілися спочатку хлопці! Це ж своїми руками все робитимуть! Яксно. Де треба два цвяхи — буде два. І штукатурка через рік не сипатиметься. Заливали фундамент на двох будинках — аж смій. Міцний: ступни — ступонить.

Кооператив здружив молодь. Бо все, як і в договорі написано, роблять гуртом. Недільник організували...

У кар'єрі, що в селі Рошанівка, працювали всі члени МЖСК. Носили каміння, яке потім закидали в кузови вантажівок. Це — в неділю, у вільний від основної роботи час. Разом з «емжеевськими» вергав каміння і голова правління колгоспу «Рассвет» Олександр Семенихін.

Напевне, багато чого залежить від того — скільки тобі років. Олександр Семенихін, якому, до речі, й тридцять немає, з молоддю і каміння носить, і лопату, коли треба, в руки не посоромиться взяти. Не знаю, чи б рухалося наше МЖСК, якби Олександр був би молодіше.

Було ж як: коли ще тільки говорили про МЖСК, сільській молоді представники обкому комсомолу обіцяли: ви тільки фундамент закладіть, а там — допоможемо. Мала на увазі допомога будівельними матеріалами. Хоча будинки ці й планові, однак хотілося їх збудувати швидко. Не секрет, що в селах десь трапляється «кавал» — туди й «перекинути» будівельну бригаду, а ще, чого доброго, заберуть і матеріали.

У допомогу вірили всі. Вірили до тих пір, поки їй якось не отримали. Хоча було б неправдою казати, що не мали допомоги зовсім. Інструктор обкому комсомолу Станіслав Чернявський розривається. Дзвонить, ходить, оббиває пороги облагопрому.

Там, в облагопромі, знають (знають взагалі про МЖСК бобринецьке в області всі: як-не-як, перше!) про наші

но крім Івана Ляшка та Анатолія Кравчини, які ось-ось завершать будівництво, Олена Діанова, доярка, і тракторист Олег Скорик.

Думає залишитися в селі і вчителька Галина Платошина. Вона теж — член МЖСК.

— Подивився на них, і розумієш, що найперше, що треба цим людям — житло, — говорив О. Семенихін. — І хороше, добротне житло.

На початок осені «емжеевській» будівельній бригаді, яку очолює Іван Григорович Малиновський, знову довелося працювати не на «емжеевській» будинках. Його сину Олексію, теж члену молодіжного житлового кооперативу, не довелося довго вмовляти батька. Удома розповів про ідею комсомольців. Іван Григорович тільки схвально кахикнув і... Зі словами, зверненими до голови прав-

Про цемент, ліс — годі й говорити. Столярка (віконні рами, двері, інші невеличкі заготовки з дерева) — теж.

Тут хлопці навіть не пилорамі взялися (і все це — в позаробочий час!) виготовляти двері. І що ж думаєте? Неповні зробили. Або ще інша проблема — із правлінням укладено 11 договорів. Значить, ще 9 будинків у перспективі. Для них потрібен будівельний камінь. Його «знайшли» в Новій Одесі. Та ось куди не зверталися «емжеевській», а машину ніде взяти. Семенихін пороги оббивав у Бобринці — не дають транспорту...

Проте, незважаючи на труднощі, будівництво у колгоспі «Рассвет» триває.

Саме наші, бобринецькі «емжеевській» запропонували створити на Кіровоградщині щось на зразок спеціального матеріального фонду. Якщо будинки пла-

РОЗПОВІДЬ ПРО ПЕРШІЙ В ОБЛАСТІ СІЛЬСЬКИЙ МЖСК

потреби. Щоправда, після того, як про сільський МЖСК повідомив агропромів райком комсомолу. До нас в район, зокрема, в «Рассветі», приїздив представник облагопрому. Пообіцяв, що допоможе ліквідувати труднощі з постачанням будівельних матеріалів.

Пообіцяв — і поїхав.

Ми й тому раді. Можливо, десь «під руку» в один прекрасний день представнику облагопрому й потрапить наше замовлення на цемент...

Членам молодіжного кооперативу не вистачає будівельних матеріалів. Бувають періоди, коли їх зовсім нема — це про гостродефіцитні. Молодь в «Рассветі» така, що не чекає з моря погоди. Гребла шифер на покрівлю — поїхала група від колгоспу за тридев'ять земель на завод, де його виготовляють. Попрацювали там. Привезли. Ще скоро вагон має прийти.

Тут не трудяться — аби для себе. Колгосп буде ще декілька й «своїх» будинків. Шифер, каміння для фундаменту молодь заробляє й добуває не лише для будинків Івана Ляшка і Анатолія Кравчини. Для решти, «немолодіжних», теж.

Відколи зародився сільський молодіжний кооператив, з правлінням колгоспу було укладено чимало договорів. Спочатку до МЖСК ставилися насторожено: можливо, думали, це лише приманка. Сумнів розвіяв голова правління Олександр Семенихін:

— Друзі, — звернувся якось на комсомольських зборах до молоді, — правління допоможе вам з виконанням робіт. Створимо окрему будівельну бригаду. Але ж і ви не пишайтеся остеронь...

На сьогодні налічується в «Рассветі» 11 членів МЖСК. Для Семенихіна це — одинадцять сімей, які згідно договорів повинні відпрацювати в колгоспі 10 років.

— Куди ж після десяти років, як проживеш у своєму, власноруч зробленому будинку, йти будеш? Вростемо в цю землю, а там, дивись, і діти залишаться

ліній: хоч і молодий, мовляв, а толк знає, очолив будівельну бригаду. До неї ще входять Костянтин Сташенко та Сергій Тарасов.

З часом ентузіазм у молоді почав згасати. На ньому одному в селі будинків не збудуєш. Кинуться хлопці за бетоном — нема, за цеглою, лісом... — нема. Згодом в скрутну хвилину, згадаєш, що обіцяв обком комсомолу допомогти. Зв'язалися з ним. Допоміг. Але ж кожного разу не будеш в обкомі випрошувати цемент, шифер...

Пообіцяв пороги в обласному центрі і Олександр Семенихін. Знову чув обіцянки, чув у різних установах і організаціях, що, мовляв, будинки ті планові. От і чекайте.

Звичайно, знайшлися, добрі люди. Хто в позику дав, у кого купив за гроші (добре, що хоч літо, за кавуни готівкою виторгували, цими грошима й розплачуються за цемент).

А говорити, навіть показувати ті два зведені будинки Олександр Семенихін не бажав. Його зрозуміти можна — навіть знаючи, як то важко, не думав, що в таке складне становище потраплять «емжеевській».

Коли в черговий раз у «Рассветі» приїхав один з кіровоградських журналістів і сказав, що це ж молодь, їм би зелену вулицю... Олександр мовив:

— Опустіться з небес на землю. Знаєте, як нам доводиться для будівництва випрошувати матеріали? І скрізь чуємо — нема.

Справді, будівельних матеріалів немає, а до Бобринецького району, зокрема, в «Рассветі», з області, ба, навіть з республіки приїждять за досвідом. Проводились на базі цього господарства й семінари.

Досвід у наших «емжеевській» є. З одного боку — позитивний, з організаційних питань. І з іншого — в повсякденних через відсутність будівельних матеріалів

нові, то щоб господарство, де є МЖСК, надсилає в облагопром замовлення приблизно на рік наперед. І щоб з тих фондів систематично виділялися будівельні матеріали.

Дехто, прочитавши таку пропозицію, скаже: привілеї захотіли в Бобринецькому районі. Не заперечу — так, хочемо.

Бо чому ж не хотіти селу мати те, що має місто? Раніше ж як було? Позунгів «село — місто» не перелічиш. Село й давало, а місто щось не дуже дбало про тих, хто його забезпечує всім необхідним...

Правда ж, парадокс: у селі і — нема де жити. У Бобринецькому районі близько трохсот сімей молодих трудівників потребують житла. А воно ж з неба не звалиться, і не вродить ясно на порожньому місці. От і взяли в Миколо-Бабанці молоді самі собі кооператив будувати.

Іх би підтримати. І не тільки їх, а й усіх, хто за цю справу взявся.

Якщо до нас не прислухаються, що ж, не спасемо. Найдмо для «емжеевській» щось і в себе. Голова правління колгоспу «Рассвет» не та людина, щоб відмовитися від своєї ідеї. Тим більше, у неї ж повірила молодь, повірило одинадцять сімей...

Хочеться мені, та, напевно, і сотням інших молодих працівників, щоб МЖСК в області було не винятком, а буденною справою. Щоб про майбутнє подбав облагопром, допомагаючи систематично будматеріалами, щоб дбали про них усі, від кого залежить доля наших сіл.

РОКИ СУВОРОЇ ЮНОСТІ

До буремного сімнадцятого року на Єлисаветградщині не було самостійної молодіжної організації. Свідомі робітничі молоді гуртувалися навколо соціал-демократичної організації, яка працювала в підпіллі.

І тільки після Лютневої революції шириться вільний рух серед юнацтва в робочих спеціалізах. На чолі цього руху — меншовичка Віра Куперштейн.

Прагнучи відвернути молоді від класової боротьби, есери та меншовики пропонували юнакам і дівчатам «займатися самовихованням».

З друкарів, перукарів та учнів у місті організовується «Клуб робітничої молоді». Це була перша організація робочої молоді. Як згадує один із засновників комсомолу С. М. Масленковський, керівники клубу співали гімн «революційній буржуазії». Однак після липневих днів в Петрограді симпатії молоді завойовують більшовики.

У липні 1917 року створюється ініціативна група для організації «Партія молодих комуністів». До неї увійшли ті, хто зрозумів, що більшовики ведуть боротьбу за справжнє визволення народу. Це — Масленковський, Людмила, Грановський та інші молоді робітники, переважно друкарі. Пізніше до групи, популярність якої зростала з кожним днем, вступають Плавський, Дикий, Корецька, Наумов, Муравчин, Вільнов. Але в цей час комуністична молодіжна організація так і не створилась. Україну окупували німці. Ініціативна група почала діяти під керівництвом більшовиків.

Після перемоги Великого Жовтня було багато спілок робітничої і селянської молоді. Та вони не мали єдиного центру, єдиної програми.

29 жовтня 1918 року в Москві відкрився І з'їзд комуністичних організацій молоді Росії. Народився Ленінський комсомол — організація, що працювала під керівництвом РКП(б).

Юність комсомолу була суворою. Вся країна була охоплена полум'ям революції. Але підняла голову й контрреволюція.

Продував лєнінський заклик: «Соціалістична Вітчизна в небезпеці». Під прапор більшовиків стає революційна молодь. На одному із засідань комітету

було вирішено мобілізувати 30 процентів комсомольців до лав Червоної Армії. Порожні кімнати комсомольських установ...

Після вигнання німецьких окупантів відновлює свою роботу ініціативна група. За прикладом комсомолу Росії в Єлисаветграді створюється Комуністична Спілка Молоді. Перші збори її членів відбулися 23 березня 1919 року. Слабким ще був зв'язок з центром, бракува-

ло досвіду, знань. Тому спілка приймає випадкові організаційні форми. Було створено два відділи — по охороні праці молоді та політико-виховної роботи. З перших кроків комсомолі міста під керівництвом партійних організацій активно включається в боротьбу за нове життя. Революційна молодь нашого краю допомагала боротися проти різних контрреволюційних банд.

Багато з них стали безстрашними бійцями.

В травні 1919 року до Єлисаветграда долетіла звістка про зраду Григор'єва. Вся комсомольська організація переходить на військове положення. По вісім годин працюють юнаки та дівчата на підприємствах, а потім несуть караульну службу в місті, оволодівають військовою справою. Озброєні комсомольці зустріли Григор'євську частину в Канатовому, Хирівці, Знам'янці. Банда Григор'єва підійшла до Трепівки. Там вже були комсомольці. На вимогу бандита

здатися юні патріоти відповіли: «Будемо битися до останньої краплини крові».

В середині травня Григор'єв оволодіває містом. Бандити громить партійні та громадські установи. Комуністи і комсомольці пішли в підпілля, закликаючи до опору ворогові. Але недовго господарювали бандити. На господарювання Червоної Армії, які вели наступ, піднялася вся єлисаветградська комсомолія. Бандитів було розгромлено. В бою загинуло дев'ять молодих комсомольців.

Комсомольську організацію Єлисаветградщини було зареєстровано як одну з перших в республіці.

Ще до з'їзду комсомолу України Єлисаветградський комітет бере участь в роботі по створенню єдиної спілки української молоді. У травні 1919 року в Миколаєві відбулася конференція комсомольських організацій Півдня. Три дні працювали делегати з Одеси, Єлисаветграда, Каховки, Очакова, Миколаєва. Вони говорили про фізичне виховання і військово-навічання молоді, про активізацію комсомолу на селі, про поповнення рядів Червоної Армії. Конференція вирішила зібрати губернийський з'їзд комсомолу, який почав роботу через місяць. На ньому було створено гурток. До його складу ввійшов представник від Єлисаветградщини Маловажний.

26 липня 1919 року в Києві відбувся І з'їзд комсомолу України. Від Єлисаветградщини делегатами на з'їзді були Маловажний та Наумов. Але спілка не зуміла посправжньому мобілізувати молоді на боротьбу з розрухою, вести виховну роботу.

В середині літа 1919 року з півдня посунула на Радянську країну нова нечисть, почався наступ денікінців. В. І. Ленін оцінив цей період, як один з критичних моментів соціалістичної революції. Трудовий народ Єлисаветградщини піднявся на боротьбу за Владу Рад. У складних умовах підпілля працювала комсомолія міста, закликала бити ворога. З її участю було створено підпільну друкарню, багато комсомольців пішли на фронт. Після розгрому білогвардійських отаманів знову ведеться робота по відновленню організації. Першими відгукнулись друкарі, які створили осередок. Потім виникли осередки молоді спілок «Ширянин», «Пошиприм». Робітничі молоді потягнулись до комсомольської організації. За нею пішли молоді трударі села.

Із запалом почала комсомолія Єлисаветградщини відбудову зруйнованого військового господарства. Руки, які

вчора тримали гвинтівку, взяли молот і лопату.

В 1921 році створюються два райкоми — Залізничний і Кушівський. У травні 1922 року виникає комсомольський осередок на заводі «Червона зірка». Очолив його Іваненко.

В цей час комсомол набуває великої ваги політичному вихованню молоді. Центром цієї роботи стає робітничий клуб, який щодня відвідують 300—400 молодих робітників. Зміцнюються зв'язки комсомольців з неспокійною молоддю. Це сприяє зростанню їхніх лав. В 1923 році комсомольська організація міста зростає більш як утричі. Того ж року відбувся окружний з'їзд молодих батраків. Він виявив, чим живе сільська молодь, показав необхідність тіснішого спілкування її з робітниками. Виникають волосні й повітові комітети комсомолу, створюються комсомольські осередки в радгоспах, у ставках комсомолу налічується близько 700 членів Спілки.

1924 рік. Рік лєнінського призову в комсомол. Окружна організація зростає за цей час більше як на 2 тисячі членів, а через 3 роки в її лавах було вже понад 11 тисяч членів спілки. Комсомольська організація стає масовою організацією робітничої і селянської молоді, яка розгортає велику політичну й культурну діяльність, залучає молоді до активної участі в будівництві соціалізму.

У воєні та полум'ї громадянської війни зростає і гартувався комсомол. Ось вони, герої Єлисаветградщини, які були в перших лавах боротьби, захищаючи великі здобутки Жовтня.

ДЕМЧЕНКО Іван. Син робітника, старого революціонера. Народився в 1900 році у Бобринці Херсонської губернії. Пішов на фронт добровольцем, працював у підпіллі. Після визволення України активно діє в комсомолі, висувається секретарем райкому. По-звірському вбитий бандитами Махна при обороні міста.

МУРАЙ Юхим. 18-річний селянин, член вільшанського комнезаму. Убитий бандитами в 1920 році.

РОЗІНА А. Член олександрійської організації комсомолу. Зарубаний Григор'євцем в 1920 році.

РУВИНСЬКИЙ Наум. Один із засновників Спілки в Новгородці. У 1922 році загинув від бандитської шаблі, похований в Олександрії.

Т. КОРОЛЬ.

Після служби в армії Володимир ОЗЕРНИЙ сів за кермо трактора. Трудиться молодий хлібороб у колгоспі імені Щорса Онуфріївського району. І, варто сна- зирізу переважну зміни норми.

Нині Володимир серед правохлангових соціалістичного змагання на оранці.

Фото В. МИЛОСТЮКА.

ПРОФСПІЛКИ І МОЛОДЬ

НА XIX Всесоюзній партійній конференції, липневого (1988 р.) Пленумі ЦК КПРС значну увагу було приділено ролі комсомольців і молоді у перебудові. І це закономірно, як закономірно і те, щоб молоде покоління було широко представлено у всіх громадських формуваннях, зокрема, в профспілках. Наш стрімкий час настійно вимагає від молодих людей бути активними учасниками процесів, що відбуваються. Стосується це і економіки, і політичного життя, і духовної сфери.

Чи має сьогодні молодь можливість вирішувати свої проблеми через профспілкові організації? Гадаю, що так, адже серед керівників профспілкових комітетів області майже п'ятнадцять процентів складають люди, яким не виповнилося і 28 років, а серед членів профкомів їх — майже п'ята частина.

Не буде перебільшенням, якщо сказати: у комплексах завдань, котрі доводиться вирішувати профспілкам, молодіжні проблеми належать до першочергових. Свідченням того є розгляд на спільному засіданні президії облпрофради і бюро обкому ЛКСМ України у квітні нинішнього року питання «Про роботу профкомів і комітетів комсомолу Світловодського комбінату твердих сплавів і тугоплавних металів імені В. І. Леніна по підвищенню соціальної активності молоді, створенню їй необхідних умов для високопродуктивної праці і змістовного відпочинку». Детальний аналіз підтвердив характерний недолік: профспілкові та комсомольські організації все ще не мають належного контакту з молодими людьми при вирішенні наріжних питань виробництва, організації відпочинку, виховної та культурно-масової роботи.

Втім, це стосується далеко не всіх підприємств, є в області й перші паростки позитивного досвіду. Заслуговує на увагу, скажімо, практика роботи спеціалі-

стівка «Червона зірка», Кіровоградської вузтрової фабрики, Олександрійського електромеханічного заводу. Тут склалися такі традиційні форми роботи з молоддю, як посвячення в робітники, свята першої зарплати.

На електромеханічному заводі прийом на роботу починають з того, що новачки відвідують музей підприємства, дізнаються про його славі традиції, краших людей.

Тепер про наставництво. Досвід переко- нує, що на тих підприємствах, де профспілкові комітети не забувають про цей рух, виникає набагато менше проблем з вихованням молоді, скорочується плинність кадрів.

Бути наставником дано не кожному. Бо окрім високої професійної майстерності вихователям робітничої і хліборобської зміни повинні бути притаманні такі риси характеру, як чуйність, тактовність, доброта. З великою повагою ставляться молоді робітники до своєї наставниці, майстра стержневої дільниці ливарного цеху сіралка «Червона зірка» М. І. Полякової. Багатьом хліборобам дав путівку в життя Герой Соціалістичної Праці, бригадир тракторної бригади колгоспу «Зоря комунізму» Новоархангельського району В. І. Моторний.

Облпрофрадою узагальнено досвід роботи рад наставників Кіровоградської фабрики «Індрикотаж», Завалівського графітового комбінату, профкому вугіль-

При бажанні цей перелік можна було б продовжити, але маємо ми й протилежні приклади. Все ще багато претензій до роботи профкомів, рад наставників підприємств радіоелектронної та вугільної промисловості. Там, здебільшого, відсутня системність в розвитку руху наставництва, недостатньо застосовуються колективні форми роботи, не аистає гласності.

Значну роботу мають провести профспілкові організації по реалізації завдань, поставлених перед загальноосвітньою та професійною школами. Починаючи з 1985 року, в області відкрито 34 підліткових клуби на базі шкіл, профтехучилищ і шкіл-інтернатів, 6 клубів юних техніків, 37 дитячих секторів і 6 дитячо-юнацьких спортивних шкіл. При клубках, будинках та палацах культури тільки торік додатково створено 205 гуртків художньої самодіяльності і технічної творчості, 44 любительських об'єднання і клубів за інтересами.

Однак, слід визнати, що рівень роботи галузевих обкомів профспілки у цьому напрямі все ще не відповідає вимогам часу. Не скрізь у планах економічного і соціального розвитку, колективних договорах чітко визначено заходи для зміцнення матеріально-технічної бази шкіл і СПТУ, піонерських таборів.

Ведучи мову про молодіжні проблеми, не можна не згадати й про гуртожитки. Сьогодні в області в них мешкає понад 20 тисяч чоловік. Цікавий досвід організації виховної, культурно-масової роботи в гуртожитках мають колективи заводу

го заводу радіовиробів. Разом з тим, слід визнати, що більшості молодіжних гуртожитків похвалитися нічим. Це підтвердилося і в ході рейду-перевірки, проведеного у квітні-травні нинішнього року Укрпрофрадою, ЦК ЛКСМ України та облпрофрадою.

Так, в гуртожитках № 2 тресту «Кіровоградоблагодобуд», № 4 державного педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна не створені клуби за інтересами, любительські об'єднання. Низький рівень виховної роботи в гуртожитках облрембудтресту, виробничого об'єднання «Олександріявугілля», № 6 та № 7 тресту «Кіровоградбуд».

У незадовільному санітарно-гігієнічному стані знаходяться гуртожитки № 2 та № 3 тресту «Кіровоградбуд», № 4 педінституту. Не укомплектовані навіть найелементарнішим — меблями — колективні помешкання Кіровоградського технікуму механізації сільського господарства.

Не скрізь профкоми дбають і про створення умов для молодих сімей. У жодному з перевірених гуртожитків не організовано продаж напівфабрикатів, інших товарів повсякденного попиту, відсутні ігрові кімнати для дітей, пункти побутового обслуговування, прокату спортивного інвентаря.

Як бачимо, поле діяльності профспілкових органів велике, проблем вистачає, а, отже, всі вони потребують детального вивчення і, ясна річ, якнайшоршого вирішення. І тільки спільними зусиллями.

Л. ЕЛЬЧАНІНОВА.

17 вересня 1988 року

Їх величність синьйори помідори,

або ЧОМУ ВОНИ ГОДЯТЬСЯ ЛІШЕ НА ТОМАТНИЙ СІК?

БІЛЯ овочового ларка вишукувалась чималенька черга. Зацікавлені перехожі, звертаючи сюди, неодмінно запитували: «Що дають!», на що ті здивовано стинали плечима: «Щось же дають, раз люди стоять». Час ішов, черга поволі зростала, одні до заповітного віконечка не просунулись ні на крок. Ті, що стояли позаду, спочатку негласно обурювались, а потім найрішучіші з них почали пробиратись крізь юрбу до прилавка, бажаючи висловити продавцеві всі свої, м'яко кажучи, претензії. Однак, його за прилавком не було. Балакуна бабуся, котра стояла в числі перших і переговорювала вже з усіма сусідками по черзі, охоче стала пояснювати:

— Нема продавщиці, і не лайтеся. Бачите, товар он розвантажують. Гляньте, які помідори гарні. І в діжку їх можна кинути, і в баночки закрити...

Помідори й справді були чудові, захотілося взяти й собі. Але їх тільки недавно почали розвантажувати, так, що стояти доведеться довго.

— Мужички, та пособіть же. — Підхочувала все та ж бабуся представників сильної статі. — Швидше ж буде...

Чоловіки (не всі, правда) пішли носити ящики. Взявся й дехто із жінок. Хвилини за двадцять помідори вже були в ларку.

— Спочатку відпущу тих, хто мені помагав, — сказала як відрубала продавця. — Потім — всіх інших.

Помічники почали скуплятися. Троє з них задоволено складали помідори до сумок і авосьок, а четвертий обурено запротестував:

— Що ви мені ото кладете. Я їх не на томатний сік беру. Носив, носив і оце така дряка... Давайтесь з іншого ящика.

НА ОВОЧЕВІЙ БАЗІ

— Чому течуть? — перепитав мене заступник директора міського оптового роздільного плодосовчового комбінату по торгівлі Петро Степанович Ковальов.

— Та тут і мудрувати довго не треба: течуть, бо перестигли. А чому перестигли? О, якщо купити, то стільки проблем випливає, що будете не раді, що й зачепили. А коли серйозно, давайте подивимось правді в очі, хто оті овочі там збирає? Всі, хто вільний від основної роботи та бабки-пенсіонерки. Приїжджають, правда, городяни на поміч, але з їх питати за якість не доводиться. Самі, певно, знаєте, що ті, хто приїжджає перший раз, збирають не стільки в ящики, скільки собі в торби. Не скажу, що вони крадуть, ні, вони заплітають за взяті по державній ціні, але ж кращий помідор чи огірок, приміром, кладеться в торбу, а все, що погірше — в ящики.

Не треба довго розбиратись в людській психології, так уже нас привчили, що все краще — у свою кишеню, та може трапитись і так, що той же горе-помічник прийде до овочового прилавка і, побачивши там скопурблені пожатілі огірки, почне галасувати, що це ж нормальні овочі, геть забувши, що саме «нормальні» й осіли в його торбі.

— Це один бік проблеми. Інший — транспорт. — До розмови підключаються директор комбінату Микола Єгорович Риченко і його заступник по заготівлі овочів Петро Григорович Пирог.

— Дони йшли жнива, основна маса машин була там. Та ще так трапилось цього року, що через дощі жнива кампанія трохи зсунулась по строках і якраз співпала з масовим збиранням овочів. Тепер ось, десь із половини серпня, машини пішли й до нас. А з початку вересня на овочевих полях з'являлись школярі і студенти. Так що кількість зібраних овочів зростає, а от питання про ліквідацію залишається відкритим.

— Я якось був на полі, де працювали школярі, — продовжує П. С. Ковальов. — Огірки збирали. Так вибачайте, але, коли походиш після них по грядках, то злянався, бо дехто з них виривав огірки прямо з гудині. Може б там щось і ще виростало, та після такої «допомоги» уже не виросте. Ну як Мамай пройшов. Хай це й не типово, але трапляється й таке.

— Запитую вас, певно, не тільки як кореспондент, а як господар: чим можна полатати часті перебої із збиранням овочів?

— Так, перебої були і по-якості це тим, що ці овочі надходили на базу в обмеженій кількості, а в першу чергу ми відправляємо їх не в торговельну мережу, а в дитсадки і лікувальні заклади. Доходило до того, що не було чого й дітям дати.

— Але ж у вас є договори, в яких вказані певні строки надходження продукції, щоб хоч якось регулювати ритмічність поставок?

— Договори є, а в тих же договорах є і уточнення про те, що строк надходження продукції з певних причин дозволяється зсувати на десять днів. Господарство від цього не страждає, бо по валу продукції йде, і за місцем, приміром, колгосп чи радгосп зуміє дати таку кількість овочів, яку треба, а те, що ця продукція надходила, наприклад, в перших числах місяця і в двадцятих, турбує тільки нас. Тому, що саме сюди, на базу, двоять покупки і питають: куди ж ви діли ту моркву, самі з'їли чи що? Тепер ось коли у нас з'явилось стільки робочих рук, думаю, картини зміняться на краще.

— Із цими овочами ясно, давайте поговоримо про помідори. У цьому році урожай на них гарний, це видно хоча б по тому, що достатня кількість їх і в торгівлі, і на ринку у приватників. А все ж люди скаржаться, що не завжди ці овочі у торгових точках такі, що їх хочеться купити. Чому?

— Перш, ніж відповісти на ваше запитання, дозволю собі запитати вас. Приходите ви, приміром, у вихідний день на ринок. Бачите, що помідори продають у державних ларках, у колгоспних і з машин. Куди ви станете, щоб скупитись? Можете не відповідати, я скажу сам. Або до колгоспного ларка, або до машини. А чому? Та тому, що там ви заплатите на 2—3 копійки більше, зате купите такий товар, який хочете. Потріскає помідорів колгосп продавати не буде — хто їх візьме? А кожен кілограм — це свіжа копійка, це ж до речі і в залік до тих 30 процентів продукції, котрі кожен господарство може реалізувати самостійно.

У держторгівлю ж овочі йдуть всякі — і гарні, і не дуже. Тому, що тут знову спрацює його величність, вал. Для колгоспів чи радгоспів найважливіше — загальна цифра, а піде воно стандартом чи нестандарт — різниця невелика. Що візьмеш з того водія-експедитора, котрий привіз машину помідорів, а їх половину можна вибракувати. Він так і говорить: мені найголовніше, щоб я привіз вам стільки, скільки взяв на полі, а там хоч трапа не росте.

Його («не взяти не маю права, за це по голові не поглядать»), а розплачуємось за нього ми з вами, товариші покупці, з власної кишені. Щоб не бути голослівною, наведу приклад. На початку серпня в обласний відділ по боротьбі з розкраданням соціалістичної власності надійшов сигнал, що великий процент продукції, котра відвантажувалась з овочевих плантацій спецгоспу імені Ульянова, після лабораторних аналізів на базі кваліфікується як брак. Перевіркою зайнялись працівники ВБРСВ УВС. Результати їх виявили таку картину. За вісім днів місяця з перевірених рейсів приблизно тільки половина овочів визначена як стандарт. Решта ж — нестандарт і брак, причому процент браку сягав немалих цифр.

Ще конкретніше, Петро Миколайович Бабій, старший уповноважений ВБРСВ УВС, взяв для детального перевірки рейс, зроблений 8 серпня водієм Нисленом (№ накладної 2086/17021). Водій привіз з колгоспу імені Ульянова 2300 кілограмів помідорів. Лабораторний аналіз плодосовчової бази встановив, що стандартом зараховується 1449 кілограмів (63 проценти від загальної кількості), нестандартом 69 кілограмів (3%) і в брак відходять 782 кілограми (34%). Ці помідори надійшли для продажу в магазин № 14 (завідуюча А. Я. Матвійчук). Торгували ним три дні, (одні кілограм помідорів коштував тоді 20 копійок) із 782 кілограмів бракованих овочів 511 — було продано. Тобто товар, який ні в якому разі не повинен був йти до покупця, бо був браком (а браком вважаються не тільки потовчені чи підгнилі помідори, а й ті, котрі вириті чорними цятками і рахуються як уражені грибковим захворюванням), все-таки до нього дійшов. Правда, гроші за проданий брак надійшли в касу магазину. Але хто дасть гарантії, що вони були б там, якби в магазині не працювала комісія названого відділу. Уловлюєте? Із нас з вами за офіційно визначений непотріб «видали» більше ста наробованців. З кого тепер спитати?

БІЛЯ ОВОЧОВОГО ПРИЛАВКА

Якщо вже мова зайшла про магазини, то доречним буде згадати і про рейд обласного штабу «Комсомольського прожектора», проведеного в кінці серпня. Основним завданням його була перевірка забезпеченості міста овочами у вечірній час (коли більшість працюючих повертається з роботи), і дотримання продавцями правил радянської торгівлі. Як і варто було чекати (пишу про це з гіркотою, хоча ми настільки до

точок тільки у двох членів рейдової бригади не об'єхували. Це в магазині № 9 (завідуюча Л. І. Джирма) системи коопторгу і в центральному овочевому магазині № 1 (завідуюча Т. П. Єрмакова). У дев'ятому магазині можна було купити виноград, кавуни, цибулю, баклажани, солодкий перець, столові буряки, часник, картоплю. Не було капуст, моркви, огірків. Центральний магазин пропонував покупцям помідори, виноград, картоплю, кавуни, столові буряки. Не було капуст, моркви («уже днів з чотирьох ні того, ні іншого»), синіх баклажанів («до обіду продали»), огірків («сьогодні повинні підвезти»).

Не було моркви, капуст і в овочевому ларку від магазину № 8 (ларек знаходиться у 18 мікрорайоні, де перетинаються вулиця Жовтневої революції і проспект Перемоги). Продавець Раїса Степанівна Зиблова обрахувала нас на 8 копійок.

— Скільки? Вісім копійок. А, це небагато, це дозволяється...

Хвилиночку! Що значить небагато? Ким це дозволяється?

Справжня баталія розгорілась біля овочового ларка від магазину № 6 (розташований на території колгоспного ринку), де на час перевірки торгувала Любов Петрівна Лисан. Зробивши контрольну закупку, прожектористи виявили, що їх обдурили на 10 копійок. Крім того, ваги показували 20 грамів на користь продавця. Зрозумівши, що спіймано на гарячому, Любов Петрівна спочатку вихоплювала акт у членів рейдової бригади, котрі фіксували виявлені порушення, а потім довго просила, щоб написали менше, цілком реально міркуючи, що за менше — менше й буде. Однак, думаю, покупцеві не легше від того, обдурили його на гривень чи на копійку менше, образливий сам фант, що ні за що з нього здерли зайві гроші.

Перецеоголяли ж усіх у овочевому ларку від гастрономічного проспекту. Мовою акту це звучить приблизно так: «Проведена контрольна закупка помідорів вагою 22 кілограми 300 грамів по 13 копійок, за що треба заплатити 2 наробованці 90 копійок. З покупця Васіної І. І., що проживає по вулиці Компанийця (вказана домашня адреса і телефон) взято 3 наробованці 30 копійок. Таким чином, жінку обрахували на 40 копійок. Товар відпустили продавцю Хомич Людмилі Олександрівні. Тут теж без конфлікту не обійшлось. Підписувати акт продавцю відмовилась.

А уявіть собі, скільки таких покупців проходить за день, а за кілька днів, за місяць, рік, нарешті. З миру по нитці, як мовиться...

— Ви думаете, я собі їх

яку гниль привезли, а мені її треба продати. Як не візьму з когось копійку, то потім свої заплачу. Ви б краще на полі перевіряли, що вони там у ящики кладуть, а не тут пантруєте. Привезли он помідори, звернуху любо дивитись, а ті, що знизу... Наче трактором по них їздили. Не було б такого, і ми б не дурили.

Давайте повіримо, що це справді так і якими не було отакого наполовину зіпсованого товару, то продавці (за овочевими прилавками, принаймні) стали б найчеснішими людьми. Значить, для цього треба, щоб у торговельні точки овочі надходили тільки високої якості. А для цього треба, щоб збирали їх добросовісно і своєчасно. А для цього вже треба, щоб було кому збирати саме добросовісно і регулярно. Відчуваєте, скільки треба зацікавиться за цю овочеву проблему.

В ОБЛАГРОПРОМІ

Про перевірку якості зібраної продукції прямо на полі говорили мені в різних організаціях і установах, де я побувала, цікавлячись заго-товівлю і продажем овочів. На плодосовчовому комбінаті показали навіть документ, котрий значився як рішення облвиконкому № 214 від 12 квітня 1985 року, де чорним по білому було написано, що «для успішного виконання встановлених планів закупки картоплі й плодосовчів, зменшення втрат зібраної продукції... організувати на плодосовчових плантаціях колгоспів і радгоспів сортувальні пункти, на яких картоплю, овочі і фрукти перед відправкою в заготівельні організації очищати від домішок, сортувати і упаковувати в спеціальну тару».

Хороше рішення, правда ж? Жаль тільки, що воно так і лишилось рішенням.

— Може, все-таки, хоч один такий пункт де-небудь є, — допитувалась я у начальника підвідділу по виробництву і торгівлі плодосовчовою продукцією обл. агропрому Віталія Антоновича Станіславчука. — Адже рішення прийняте понад три роки тому.

Віталій Антонович подумавши, заперечливо махає головою:

— Ні, нема.

А потім додає:

— Для таких пунктів треба виділяти людей. А де їх візьмеш? Збирати нема кому, тільки й надії на школярів та студентів.

— А підрадники? Чула, що взяли чьогорік і помідори на підрад.

— Брали не тільки помі-

гати з тих, хто брав їх на підрад в колгоспі імені Шевченка, покинули, не дочекавшись нінцевих результатів. Землі у тому господарстві неоподдані, так що огірки згоріли.

(До речі, мені і на плодосовчовому комбінаті говорили, що для спецгосподарства по овочах колгосп імені Шевченка не годиться — помідори ростуть невеличкі, покручені, огірки ж взагалі згорають. На моє запитання — то чи не краще взагалі не сидіти там овочів, співрозмовники погоджувались, але відразу ж додали, не в нашій це, мовляв, компетенції).

Запитала я про це і у В. А. Станіславчука.

— Воно може й так, але думаю, якщо була гарна погода, то були б і огірки.

— Ну, в стосовно помідорів, — продовжує мій співрозмовник, — то урожай в цьому році гарний. І на колгоспному полі, і на ділянках у тих, хто взяв цю культуру на підрад.

А хто ж у підприємстві перевіряє якість зібраної продукції? Адже збирають вони її не щодня, а ввечері, чи у вихідні — як же тут із якості?

— Із підприємцями картини думи складна. Я сам був колись увечері на полі, ось тут, недалеко, в Бережниці, якраз вони збирали помідори. Звезли їх до вагів, поважили, і всі ляди на машину. А вже, до речі, смеркалося. Дони довезли до бази, геть стемніло. Взяти тут на аналіз вибірково в ящиках, а воно, до нормального помідора, а де зверху гарний, знизу ж нігудийший. Знайди тепер, де чий ящик — не підписані ж. Платять же всім однаково.

— А що ж робити в тому випадку, коли підприємці по дві-три дні не приїжджають на свою ділянку. Помідори псуються, перезрівають, а збирати там ніхто не має права. З того ж тут питати за загублену продукцію? Адже ж у підприємців є і основна робота.

— Питання це надзвичайно складне. Намагались ми його вирішити і на засіданні штабу по заготівлі овочів, який створений при міськвиконкомі, але до єдиної думки так і не дійшли. Проблема ще чекає свого вирішення.

...Помідорів у тому злощасному ларку я так і не купила. Було ясно, що без конфлікту тут не обійтись, а конфліктувати не хотілося. Вирішила, що може з'їжджу до мами, та привезу собі стільки треба, а щоб поїсти — і на ринку візьму. А що ж робити тим, у кого немає родичів у селі, хто з певних причин не може поїхати в поле, щоб вибрати собі овочів для купівлі. Їм лишається оте, що не завжди й товаром можна назвати?

У ЄЛИСАВЕТГРАДІ 1883 року в сім'ї власника молочної ферми Радомисльського народився син Григорій («Зінов'єв» стане його партійним псевдонімом). Хлопець уже з 14 років давав платні уроки, працював конторщиком. З 18 років — член РСДРП. В 1903 році вперше зустрівся з В. І. Леніном у Женеві. Самоосвіта і потяг до знань дозволили Григорію поступити до відомого Бернського університету, який, утім, залишив, цілком присвятивши себе революційній діяльності. Працював в закордонних редакціях парторганів, партійних організаціях більшовиків. В 1907 році на V (Лондонському) з'їзді РСДРП обирається членом ЦК. Потім молодий революціонер близько 10 років працює під безпосереднім керівництвом Володимира Ілліча (з яким і повернувся навесні буремного 17-го в революційну Росію).

На VI (Празькій) Всеросійській конференції РСДРП, де Зінов'єв представляв Московську організацію, лише він та В. І. Ленін (брав участь у конференції з правом дорадчого голосу) при виборі до ЦК набрали стопроцентну кількість голосів. З 11 поправок, запропонованих Зінов'євим по обговорюваних на конференції питаннях, десять було ухвалено.

У 1917 році Григорій Овсійович, знаходячись на нелегальному становищі, переходить разом з Володимиром Іллічем у Рязань. Та вже у жовтні Ленін кваліфікував дії Зінов'єва як штрейбхерські, вимагаючи виключення його та Каменєва з партії. Це було пов'язано з тим, що ці два члени не підкорилися рішенням керівного органу партії, опублікувавши в напівменшовицькій газеті листа з протестом проти курсу на збройне повстання, розкривши не тільки плани, а й строки його початку...

Незважаючи на всі труднощі, соціалістична революція здійснилась. До влади прийшов пролетаріат. У грудні 1917-го Зінов'єв обирається головою Петроградської Ради, а в 1919 році очолює виконавчий комітет III Комінтерну. До середини 20-х років був членом ЦК партії, кандидатом та членом його Політбюро. Протягом цього часу він вагомих вклад в боротьбу з троцькістською опозицією. На XII (Ленін через хворобу присутній не був) та XIII партійних з'їздах Зінов'єв виступав із політичними звітами.

«Наприкінці 1900-го року ми зустрічаємо Зінов'єва як рядового прикажчика, — розповідала 1924 року своїм читачам елисаветградська газета «Червоний шлях». — Серед молоді його вважали замкнутою, серйозною людиною, яка замкнувшись у собі, займалась саморозвитком. В тогочасному Елиса-

ветграді працюють різноманітні гуртки: вегетаріанський, самоосвіти. Зінов'єв у них бере все корисне... В 1902 році Зінов'єв виїжджає за кордон і повертається лише в 1907 році уже як помічений борець революції, перебуваючи на нелегальним положенні. Останній раз Зі-

нов'єв був в Єлисаветграді у 1917 році і виступав на різних зборах, революціонізуючи маси і організовуючи робітників». Детальнішу інформацію про цей приїзд знаходимо у спогадах старих більшовиків.

Так уже сталося, що за весь час існування нашого міста воно носило імена трьох добре відомих свого часу у нашій країні та за її межами людей. З 234-річної історії теперішнього Кіровограда одне десятиліття він носив ім'я людини, котра, зрештою, була оголошена ворогом народу страчена. Саме тому назву «Зінов'євськ» ми не зустрінемо ні в історії міст і сіл Української РСР, ні в енциклопедіях та інших виданнях останніх понад півстоліття.

ЄЛИСАВЕТГРАД—

Після смерті Володимира Ілліча Леніна рельєфніше проявились особливості, опозиційні погляди деяких керівних діячів партії, загострилися особисті претензії на лідерство. «Дрібнобуржуазна натура» взяла гору в деяких авторитетних діячів. Вони повели себе фракційно... Це стосується насамперед Л. Д. Троцького... Ситуація ускладнювалася тим, що троцькісти виступили в блоці з «новішою опозицією» на чолі з Г. О. Зінов'євим і Л. Б. Каменєвим. Лідери опозиції, розуміючи, що вони в меншості, знову й знову нав'язували партії дискусію, розраховуючи на розкол партійних рядів. Але в кінцевому підсумку партія висловила за лінію ЦК, проти опозиції, яку було ідейно й організаційно розгромлено — так було сказано про ті часи М. С. Горбачовим у доповіді, присвяченій 70-річчю Великого Жовтня.

Вивчаючи той період, ми водночас спостерігаємо, як поступово в ідейній боротьбі до повного політичного чи фізичного знищення опонента, зміцнювалася в керівництві партії позиція Й. В. Сталіна, ставши в підсумку повністю авторитарною. Причому на кожному новому відрізку часу опозицію складали його вчорашні соратники. Так, виступивши в першій половині 20-х років із Зінов'євим і Каменєвим проти троцькістів, через кілька років Сталін спільно з Бухаріним вели боротьбу знову проти Троцького, а також Зінов'єва і Каменєва; потім серед репресованих опинилися і Бухарін.

1927 року Зінов'єв виключається з партії (щоправда, незабаром внаслідок визнання неправильності своїх дій у партії був поновлений).

У грудні 1934 року Г. О. Зінов'єва було заарештовано і через місяць у зв'язку із звинуваченням у створенні та керівництві контрреволюційною організацією (проведення антирадянської, шпигунської, шкідницької і терористичної діяльності, причетність до вбивства С. М. Кірова) засуджено до тюремного ув'язнення. Влітку 1936 року його розстріляли.

ЗІНОВ'ЄВСЬК— КІРОВО

нов'єв був в Єлисаветграді у 1917 році і виступав на різних зборах, революціонізуючи маси і організовуючи робітників». Детальнішу інформацію про цей приїзд знаходимо у спогадах старих більшовиків.

Здійснюючи поїздку по Україні 27 листопада 1917 року, Г. О. Зінов'єв прибув до нашого міста і виступав у міському театрі з лекціями про збройне повстання в Петрограді. Через кілька днів представник революційної столиці взяв участь у засіданні місцевої Ради робітничих депутатів. Дебати проходили бурхливо. Меншовики та праві есери (вони мали більшість), виступали проти передачі влади Єлисаветградській Раді. «В залі піднявся неймовірний шум, — читаємо у спогадах. — Тов. Зінов'єв робив спробу

Трудящі Єлисаветграда, керовані більшовиками, в лютому (за новим стилем) 1918 року встановили владу Рад. Потім були кровопролитні бої з інтервентами, білогвардійцями, «батьками» і отаманами, самовіддана праця по відбудові розваленого господарства, закладанню фундаменту соціалістичного будівництва. Нове життя трудящі хотіли будувати, знявши зі свого міста її повіту ім'я цариці Єлисавети. Символом визискування та гніту, «коронованою повією» називали її тоді в місцевій пресі. Окремі пропозиції про

було вирішено: «Затвердити постанову Центр. Адмін. Тар. Комісії про перейменування міс. Єлисаветграда (такою в деяких тодішніх документах зустрічається українськомовна назва нашого міста — С. Ш.) в м. Зінов'євськ і Єлисаветградської Округи в Зінов'євськ» одночасно з цим порушити в ЦВК Ком. справу про перейменування міст. станції Єлисаветград у з. станції Зінов'євськ».

Після отримання цього документа Г. О. Зінов'єву було послано телеграму з запрошенням прибути на відзначення цієї події. Свято перейменування було призначено на суботу 12 липня, яка була оголошена неробочим днем із збереженням в той же час денної заробітної плати. 10 липня місцева газета «Червоний шлях» (тут вперше у підзаголовку замість «Єлисаветград») з'явився «Зінов'євськ» помістила портрет Григорія Овсійовича Зінов'єва, котрого в ті дні одногласно було обрано головою виконавчого Комінтерну (до його складу від російських більшовиків ввійшли також Бухарін, Сталін, Каменєв, Ріков).

«День перейменування Єлисаветграда, — писала газета, — є символом урочистим урочистим того, що пройдемо і досягнемо пролетаріатом нашого міста спільно з робітничим класом і селянством всієї країни... Тов. Зінов'єв є гордістю Є-града. Він навчався і виріс у нас, і в день святкування перейменування міста пролетарські маси висловлюють своє визнання вождю Комінтерну і разом з тим підкреслюють, що Зінов'єв буде в числі перших міст, Зінов'єв округ в числі перших округів Радянської України, своїм свідомим ставленням до загальнодержавних інтересів і справи Світової соціальної революції».

Зранку 12 липня почали збиратися робітники по своїх спілках. Колоннами під звуки музики пройшли вони біля округового комітету партії, де відбувся мітинг. О 18-й годині вечора в театрі заводу «Червона зоря» відбулося урочисте засідання членів окрвиконкому і міськради з участю представників партійних та комсомольських органів профспілок, посланців райвиконкомів та сільрад. У доповідях було сказано про історичне минуле міста, досягнення та завдання на середину 20-х: «Ростає Зінов'євськ пролетарський, Зінов'євськ — промисловий центр. Тепер можна сміливо сказати, що в області сільськогосподарського машинобудування Зінов'євськ іде на першому місці не лише на Україні, але і по всьому Радянському Союзу. Років два на завод «Червона зоря» нараховувалося 700 робітників, а в 21 році навіть 350, тепер — 2 з половиною тисячі... Завод «Червоний профінтерн» мав у кінці 22 року біля 80 робітників. Тепер — 400. Зінов'євськ уже має близько 3000 металістів, працюючих у важливій галузі промисловості, обслуговуючих сільське господарство всього Радянського Союзу».

«Ми знаємо Зінов'єва, як старого революціонера-більшовика, як учня Леніна, — говорили виступаючі. — Зінов'єв ніколи не покидав лави робітництва та селянства. Він був ватажком з перших років його революційної діяльності. Буржуазія ще до Лютневої революції бачила в товаришах Леніна та Зінов'єва своїх заплечних ворогів і не помилилась, бо згодом Ленін та Зінов'єв стали на чолі пролетаріату, котрий проводить гостру боротьбу проти своїх класових ворогів».

Повідомити райком, що бажано у всіх заштатних містах і містечках при розплануванні вулиць виділити одну з вулиць імені т. Зінов'єва. Святкування провести не лише в місті, а і по периферії округу включно до села. День перейменування оголосити святковим днем у всьому окрузі. До ВУЦВК було послано телеграму: «Єлисаветградський окрвиконком прохас телеграфного розпорядження перейменування міста в

Зінов'євський
пролетарі

Зінов'євський
пролетарі

Зінов'євський
пролетарі

іменування міста присвоєно до дня відкриття у конгресу Комінтерну, прохачемо відрадіти представників ВУЦВК». Через деякий час було послано ще одну телеграму на ім'я Петровського з проханням прискорити вирішенню питання. І ось на засіданні Президії ВУЦВК (протокол 31/67 від 8 липня 1924 р.)

шого міста воно носило країні та за її межами а одне десятиліття він ена ворогом народу устрінемо ні в історії та інших виданнях

було вирішено: «Затвердити постанову Центр. Адмін. Тер. Комісії про перейменування міс. Лисаветграда (такою в деяких тодішніх документах зустрічається українськомовна назва нашого міста — С.Ш.) м. Зінов'євськ і Лисаветградської Округи в Зінов'євську». ЦВКом розу справу про перейменування міст, станції Лисаветград у станції Зінов'євськ».

Після отримання цього документа Г. О. Зінов'єву було послано телеграму з запрошенням прибути на визначення цієї події. Свято перейменування було призначено на суботу 12 липня, яка була оголошена неробочим днем із збереженням в той же час денної зарплатної плати. 10 липня місцева газета «Червоний шлях» (тут вперше у підзаголовку зустрічається «Лисаветград») з'явився «Зінов'євськ» і помістив портрет Григорія Овсійовича Зінов'єва, якого в ті дні одногласно було обрано головою виконкому Комінтерну (до його складу від російських більшовиків ввійшли також Бухарін, Сталін, Каменев, Ріков).

«День перейменування Лисаветграда, — писала газета, — є символічним увічненням того, що пройшло і досягнуто пролетаріатом нашого міста спільно з робітничим класом і селянством всієї країни... Тов. Зінов'єв є гордістю Є-града. Він навчався і виріс у нас, і в день святкування перейменування міста пролетарські маси висловлюють своє визнання вождю Комінтерну і разом з тим підкреслюють, що Зінов'євськ буде в числі перших міст, Зінов'єв, округ в числі перших округів Радянської України, своїм свідомим ставленням до загальнодержавних інтересів і справи Світової соціальної революції».

Зранку 12 липня почали збиратись робітники по своїх спілках. Колонами під звуки музики проходили вони біля округового комітету партії, де відбувся мітинг.

О 18-й годині вечора в театрі заводу «Червона зоря» відбулося урочисте засідання членів окривконкому і міськради з участю представників партійних та комсомольських органів профспілок, посланців райвиконкомів та сільрад. У доповідях було сказано про історичне минуле міста, досягнення та завдання на середню 20-х: «Росте Зінов'євськ пролетарський, Зінов'євськ — промисловий центр. Тепер можна сміливо сказати, що в області сільськогосподарського машинобудування Зінов'євськ іде на першому місці не лише на Україні, але і по всьому Радянському Союзу. Рік дві на завод «Червона зоря» нараховувало 700 робітників, а в 21 році навіть 350, тепер — 2 з половиною тисячі... Завод «Червоний профінтерн» мав у кінці 22 року біля 80 робітників. Тепер — 400. Зінов'євськ уже має близько 3000 металістів, працюючих у важливій галузі промисловості, у важливій галузі сільськогосподарського машинобудування, у важливій галузі сільськогосподарського машинобудування, у важливій галузі сільськогосподарського машинобудування... Ми знаємо Зінов'єва як старого революціонера-більшовика, як учня Леніна, — говорили виступаючи. Зінов'єв ніколи не покидав лави робітничого та селянства. Він був вабительництвом з перших років революційної діяльності. Буржуазія ще до Лютневої революції бачила в товаришах Леніна і Зінов'єва своїх запеклих ворогів і не помилилась, бо згодом Ленін та Зінов'єв стали чолі пролетаріату, який водить гостру боротьбу проти своїх класових ворогів».

настойно виконувати заповіді нашого Великого вождя Леніна та його найближчого учня Зінов'єва».

Одногласно приймаються пропозиції про обрання Григорія Овсійовича почесним головою Окривконкому та членом міської Ради і щорічного відзначення перейменування в день роковин прийняття Конституції СРСР. На адресу Зінов'єва було направлено вітальну телеграму.

Через декілька днів після святкування в нашому місті було отримано телеграму, в якій говорилось: «Перевантаженість роботою не дала мені змоги заглянути до вас на пару днів. В цім святі ваша увага до мене була безмірна. Багато чисельні сердечні привітання розчулили мене. В цім я бачу великий вплив нашої партії і безмежну любов до неї з боку широких трудящих мас. Гаряче вітання пролетаріату та трудящим нашого міста. Зінов'єв».

У Зінов'євську та інших населених пунктах його іменем називались також вулиці. Так, президією Ровенського райвиконкому 21 липня була затверджена постанова «про перейменування вулиці в с. Рівному Великої Одеської в Зінов'євську».

Минув рік. «Ім'я т. Зінов'єва з гордістю будемо носити і далі. Так воно і буде. Старе не повернеться. Ми — зінов'євці!» — читаємо на сторінках липневих видань місцевої преси за 1925 рік.

В іншій статті «Лист до станції... Лисаветграду» фейлетоніст кепкує з повільності відповідальних осіб, які за цей час не виконали рішення про перейменування місцевої залізничної станції: «Годочок сповнилося нашому місту, і воно вже звикло до нового свого імені... Хто не покличе, воно собі з яру озивається: я тут, осьдечки, дякую... а от станція наша ще й досі ніяк не хоче на Зінов'євськ змінитись, станція Єлисаветград».

Кілька років в місті виходила газета «Зінов'євський пролетарій».

Та вже починаючи з липня 1926 року про річницю з дня перейменування міста матеріали в газетах не поміщались...

На початку грудня 1934 року країну облетіла трагічна звістка: у Смольному вбито Сергія Мироновича Кірова. У позачерговому номері газети «Соціалістичний наступ» були поміщені звернення партійних, урядових та місцевих керівних органів.

«Зінов'євський Комітет КП(б)У закликає всіх більшовиків, пролетарів, колгоспників і трудящих Зінов'євщини ще міцніше згуртувати свої лави навколо партії, піднести класову революційну пильність, щоб остаточно викоренити ворогів робітничого класу, ще сильніше битися під проводом ленінського ЦК... за здійснення великих завдань побудови безкласового соціалістичного суспільства».

«Зінов'євський міський комсомолу глибоко сумує з приводу смерті тов. С. М. Кірова, що загинув від пострілу ворога робітничого класу. На бойових традиціях безстрашного більшовика-ленінця тов. Кірова, під проводом ленінської гвардії на чолі з тов. Сталіним, ленінський комсомол гартуватиме гідну зміну ленінській партії».

«Миронич» (так називали Кірова трудящі) користувався великим авторитетом в партії і народі. На прохання трудящих уже 5 грудня місто Вятка було перейменовано на Кіров, 7-го числа Президія ВУЦВК присвоїла його ім'я новоствореному краю. Всередині місяця Кіровський стали у Москві: Замоскворецький район, завод «Динамо», вул. М'ясницька, станція метрополітену; в Ленінграді: Нарвський район, завод «Червоний путиловець», проспект, острови, центральний парк культури і відпочинку».

Скорбота, сум з приводу втрати супроводжувалися гнівом, вимогами суворо покарати причетних до вбивства людей. Згідно порядку, встановленого 1 грудня, справи обвинувачуваних у зраді Батьківщини повинні були розглядатися оперативним, без права засудження на апеляцію, з негайним виконанням вироків. Першими було розстріляно 14 осіб (в т. ч. абияць Кірова), звинувачених у приналежності до «ленінградської групи», підготовці та здійсненні терористичного акту. Членів групи називали послідовниками Зінов'єва і його прихильниками...

У газетах того періоду імена Кірова і Зінов'єва почали різко протиставляти: «З його (Кірова—С. Ш.) допомогою і під його безпосереднім керівництвом ленінградська партійна організація розгромила всі антиленінські опозиції, — писали у листі до Сталіна (його ім'я на ті часи уже заповнило всі газетні матеріали, виступи) старі робітники Ленінграду, — контрреволюційний троцькізм і зінов'євський блок, і правих куркульських капітулянтів-зрадників». «Підлі підступні агенти класового ворога, підлі покидьки колишньої зінов'євської антипартійної групи виврали з наших рядів товариша Кірова, — говорилось на Пленумі москвовських комуністів... До кінця витравимо підліх контрреволюційних послідовників зінов'євської антипартійної групи».

Хвиля мітингів прокотилася нашим містом. «Ливарники «Червоної зорі», довідавшись з повідомлення Наркомату Внутрішніх Справ, що натхненниками, організаторами і виконавцями вбивства т. Кірова є ворожі недобитки з колишньої зінов'євсько-троцькістської опозиції, висловлюють своє нечуване обурення і гнів та вимагають засудження на смерть тих, хто виконує нелегальне міжнародної контрреволюції. Ливарники вимагають зняти з нашого міста ім'я негідника, що не виправдав довіри партії, колишнього лідера антипартійної опозиції Зінов'єва». «...Вище класову революційну пильність! Ніякої пощади ворогам Радянської держави!» — говорили комсомольці на своєму активі, вимагаючи заміни «ганебної назви нашого міста Зінов'євськ на місто імені любимого тов. Кірова». «Зняти ганьбу з пролетарського міста», «Ми не хочемо, щоб пролетарське місто і вулиці носили ім'я агентів контрреволюції», «Зняти ім'я Зінов'єва з нашого міста» — такими заголовками рясніли сторінки газети (матеріали про перейменування з'явилися лише після юридичного вирішення цього питання).

Враховуючи клопотання трудящих міста, президія міської Ради 27 грудня перейменувала вулицю Зінов'єва і Каменєва відповідно на Кірова та Пролетарську.

27 грудня 1934 року було прийнято постанову, в якій йшлося: «Зважаючи, що покидьки колишньої зінов'євсько-троцькістської антипартійної опозиції, виховані Зінов'євим і Каменєвим, стали на шлях контрреволюційного фашистського терору, забивши одного з кращих провідників партії і уряду тов. Кірова, враховуючи клопотання робітників заводу «Червона зоря», «Червоний Профінтерн», «Більшовик» та інших підприємств міста та колгоспників району, обурених вчинками підліх терористів, президія міської Ради ухвалює:

Підтримати клопотання трудящих міста та району про зміну назви м. Зінов'євськ та просити облвиконком (місто входило до Одеської області — С. Ш.), президію ВУЦВК та Рад Народно-Комісарів УРСР про перейменування м. Зінов'євськ на м. Кіров, станцію Зінов'євськ на Кіров та Зінов'євський район на Кіровський».

Отримавши згоду і відповідні рішення, міськомом партії і міськрада 29 грудня телеграфували: «Трудящі, прокладаючи мерзотних покидьків колишньої зінов'євсько-троцькістської опозиції, що зрадницьким пострілом перервали життя любимого Кірова, з величезним задоволенням сприймають постанову уряду про зняття ганебної назви з міста і району імені натхненника убивць Зінов'єва і запевняють, що любиме ім'я Кірова вони будуть нести з честю».

Так за десятирічний період Г. О. Зінов'єв відчув всю силу поваги і любові, а потім нищівної ненависті трудящих нашого краю.

...У червні 1988 року Пленум Верховного суду СРСР скасував постанови колегії ОДПУ за 30-і роки у так званих справах «Спілка марксистів-ленінців», «москвський центр», «антирадянський об'єднаний троцькістсько-зінов'євський блок» відносно групи засуджених відомих партійних та державних діячів того часу та справи припини за відсутності в їхніх діях складу злочину. Серед них — Григорій Овсійович Зінов'єв.

С. ШЕВЧЕНКО, краєзнавець.

КОНТРОЛЬ ГЛАСНІСТЬ ЧІЄВІСТЬ

ПІД таким заголовком у номері за 23 липня ц. р. було вміщено репліку з приводу відписки голови Новоміргородського райвиконкому на проблемну публікацію «Хто за «прогрес без сентиментів?»» («МК» за 9 квітня ц. р.). До редакції надійшла відповідь на повторну критику. Голова райвиконко-

ТАК називалася репліка з приводу організації комсомольців Бобринецького району для участі в обласній комсомольській екологічній операції «Південний Буг», вміщена у номері за 14 травня ц. р. На публікацію відгукнувся другий секретар Бобринецького райкому ЛКСМ України Вадим МІР-НЕНКО:

— Замітку обговорено на розширеному засіданні бюро райкому ЛКСМ України. Критику визнано справедливою. Разом з тим слід зазначити, що за два останні роки висаджено дерева в міській зоні відпочинку (5 тисяч) та на берегах річки Сугоклеї (2 тисячі).

«ЦЕ В РАЙОННОМУ ЦЕНТРІ, А В РАЙОНІ?»

Не займався належним чином охороною природи районний штаб «Комсомольського прожектора», тож було переглянуто його план роботи. Намічено провести чотири природоохоронні рейди.

Роботу первинної комсомольської організації маслозаводу, яка виявила ініціативу оберігати річку Бобринку, визнано недостатньою. Заводський комітет комсомолу зобов'язано активізувати зусилля в цьому напрямку, щомісяця інформувати про зроблене райком ЛКСМУ. Контролювати цю справу доручено завідувачу оргвідділом райкому О. Пономаренку. Силами учнів міських шкіл проведено благоустрій комсомольського парку біля контрольного колгоспу «Комінтерн».

На жаль, створити у травні в кожній школі загони «голубих» та «зелених» патрулів не було можливості. Ця робота проводиться нині й буде завершена до 30 вересня 1988 року. Однак треба сказати, що група юних друзів ДАІ, яка діє при районному будинку п'юнерів, узялася за важливу для охорони природи справу: виявлення тих, хто має автотранспортні засоби в ставках та ріках, завдаючи тим самим немалі шкоди навколишньому середовищу.

Інформацію про виконання намічених для охорони природи заходів буде заслухано на одному із засідань бюро райкому комсомолу.

«АВТОМОТОЛЮБИТЕЛЬ» І ПРОГРЕС

му В. М. КОПТЕВ повідомив:

— Виконком районної Ради народних депутатів розглянув замітку «Автомобілюлюбитель» і прогрес» на своєму засіданні 18 серпня 1988 року. В ньому брали участь голова Новоміргородського міськвиконкому, архітектор району, лікар санепідемстанції, директор шахти «Новоміргородська» та працівники районної прокуратури (прізвища цих людей, на жаль, у листі не названо — РЕД.).

За допущення грубих порушень законодавства, яке регулює діяльність ритуальних служб, суворо вказано архітектору-

ві району та голові виконкому міськради. Іх зобов'язано припинити будівництво гаражів та забезпечити належний санітарний стан на цвинтарі.

Слід відзначити, що за час підготовки питання на розгляд засідання райвиконкому силами Новоміргородського комбінату комунальних підприємств цвинтар огорожено. Рішенням міськвиконкому призначено наглядача за територією кладовища. Проведено роз'яснювальну роботу з членами кооперативу, які повинні дотримуватись санітарних норм і правил забудови гаражів.

ЧИ БУДЕ МАГАЗИН?

Мешканці вулиць Пацаєва і Конєва обласного центру у листі до редакції писали: «10 років, як ми проживаємо в кооперативних будинках. По вулиці Пацаєва був відкритий «Будинков побуту», на першому поверсі розмістилися всі служби і вузлуват майстерня, відділення зв'язу, але потім ошадню масу перенесли в інше місце. А магазину поблизу, та й не відкрили (хоч і обцяли). Щоб купити хліб, молоко, заплатити за квартиру — треба витратити багато часу. Комусь захотілося закрити, перенести. А як же люди?»

Редакція надіслала копію листа голові міськвиконкому М. І. МОСКАЛЕНКУ. За підписом заступника голови міськвиконкому А. П. САМСОНОВА редакція отримала відповідь:

— Міськвиконком розглянув скаргу мешканців щодо закриття ошадної каси № 49/037, яка тимчасово знаходилася в приміщенні поштового відділення № 29 в будинку побуту по вулиці Пацаєва. Органами внутрішніх справ неодноразово складалися протоколи невідповідності даного приміщення для роботи ошадної каси (неможливо забезпечити охоронність грошових вкладів і документації, внаслідок чого органи позавідомчої охорони відмовилися брати під охорону даний об'єкт). По вулиці Попова, 20 побудована типова будівля ошадної каси з усіма необхідними вимогами для таких об'єктів. Зараз закінчуються роботи по її обладнанню, після чого там буде розташована ошадна каса № 49/037.

Крім того в 102 мікрорайоні міста в даний час ведеться будівництво комбінату побутового обслуговування на 25 робочих місць.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Та чи є можливість відкрити магазин? Чи довго будуть чекати обцяного мешканці? Редакція так і не отримала відповідь на запитання, які поставили жителі згаданих вулиць.

На це питання просимо відповіді голову міськвиконкому М. І. МОСКАЛЕНКА.

ХОЧ ЛИСТА Й НЕ БУЛО НАДРУКОВАНО

Учні Знам'янського профтехучилища у листі до редакції написали: «В районних газетах з'явився оголошення про набір на навчання до нашого СПТУ, а нам хочеться сказати: «Не приймайте в Знам'янку, бо додому не буде чим виїхати». Справа в тому, що між Знам'янкою і Олександрівкою (та, мабуть, не тільки нею) немає постійного автобусного сполучення, а зв'язують ці станції тільки транзитні автобуси, взяті вилон на які у вихідні дні практично неможливо. Як же нам добиратись додому?»

Запитували учні — уродженці Олександрівського району.

Копію листа редакція надіслала в обласне управління автомобільного транспорту, на який відповіли:

Учні середньої школи № 4 м. Кіровограда писали до редакції про незадовільні умови проживання ветеранів війни і праці Ф. М. Дулі. Копію листа ми направили в міську Рад народних депутатів. Ось що відповів голова Кіровоградського міськвиконкому М. І. МОСКАЛЕНКО:

повів заступник генерального директора М. П. КОТЕНКО:

«Кіровоградське транспортно-виробниче об'єднання автомобільного транспорту розглянуло лист учнів СПТУ про відкриття маршруту Олександрівка — Знам'янка, повідомляє, що через відсутність постійного пасажирського потоку і в зв'язку з літніми канікулами вказаний маршрут відкривати було нецільно».

З початком навчального року буде вирішено питання про відкриття щосуботи додаткового рейсу з міста Знам'янки

Учні середньої школи № 4 м. Кіровограда писали до редакції про незадовільні умови проживання ветеранів війни і праці Ф. М. Дулі. Копію листа ми направили в міську Рад народних депутатів. Ось що відповів голова Кіровоградського міськвиконкому М. І. МОСКАЛЕНКО:

ОБОВ'ЯЗКОВО ПРИЇДУ!

Далеко від рідного краю доводиться мені перебувати на дійсній військовій службі в лавах Радянської Армії. Раніше я був постійним читачем «Молодого комунара», тому і зараз з великим задоволенням читаю ті окремі номери газети, що іноді надсилають з дому. Так потрапив до моїх рук номер газети від 9 квітня. Багато публікацій, байдужим до яких не може залишатися жодна чесна і щира душею людина, на сторінках цього номера. І це свідчить про новий рівень якісного зростання газети.

Особливо зачепила мене за живе публікація відгуків на статтю «Своя мова — чужа?».

Не раз і раніше я задумувався над питанням рідної мови. Тому, мабуть, і вступив на філологічний факультет Кіровоградського педінституту, щоб стати вчителем української мови та літератури. Щоб досягти вершини знань і педагогічної майстерності (може, занадто гучно сказано), прищеплювати дітям непогіршому, чисту і не підкупну любов до рідної мови. Мови, яку зберіг і до нині до нас крізь роки лихоліть важкими тернистими шляхами історії багатостраждальний великий український народ. Варто згадати про його боротьбу за існування національної культури, починаючи ще від Брестської унії 1596 р. Та і про політику національного гноблення народів у царській Росії забувати не слід. І прямо дивуєшся, де ж беруться у такого народу нащадки-ренегати? Чому ще зустрічається зневажливе ставлення до мови, до національної культури українського народу?

Валерій ГОНЧАРЕНКО

ВІРА

Наша дума, наша пісня
не вмре, не загине...

Т. Шевченко.

Геть зневіру! Хай тінь пихата
в небуття назавжди руша.
Рідна мова — не степ, не хата,
а народу мого душа.
Все знесла: шовіністів клини
і перевертнів злу чуму;
доля страдницька України —
мова прароду.

МЕНІ пригадується кількарічної давності розмова з тепер вже колишньою завідувачою відділом культури Бобринського райвиконкому Л. Решетниковою. Йшлося про діяльність аматорських драматургів у краї, де як відомо, зачинився український професійний театр корифеїв. На момент тієї розмови склалося так, що з доброго десятка драматичних колективів району тільки в одному ставили п'єсу українського автора. В районному театрі народно-му театрі «Спадщина» (зараз він практично не діє через відсутність керівника) тоді теж виставляли за п'єсу російського драматурга Олександра Вамілової російською мовою. Втім, на той час (а був то початок 80-х) чимало народних театрів в області ставили навіть п'єси українських драматургів російською мовою (причому, у народному театрі БК шахти «Світлопільська»). Та й пояснення завідувачі відділом культури обездобувало: аматори самі так забажали...

Що там казати, ані часу, ані можливостей для соціологічних досліджень стосовно вибору п'єс у кореспондента не було. Певно, те дружнє «бажання» виникло у драматургів не без впливу райвідділу культури. Однак ясно було одне: наряд чи збагативши скарбницю культури братнього російського народу, такий підхід підірвав глибини основи культури української. Адже вона вияв-

стільких молодих людей... По суті, в цьому випадку відбувається розрив традиції, підміна її тим, що тепер модне.

«Я не хочу, щоб Пушкіна язык... заміною став

«РЕКЛАМНА»

для языка другого» — ці слова належать відомому російському поетові М. Дорізо. Разом із «ета мовою величава і проста» В. Маяковського вони

ПОДЕКУДИ ВОНА ЩЕ В МОДІ

окреслюють ставлення всієї передової російської культури до братньої культури українського народу. Власне, тільки за таких умов і можливі вільний розвиток і взаємозбагачення національних культур, що є потужним резервом розвою народів нашої країни, всупереч застійним тенденціям «однаковості».

Звичайно, становить, яке складалося кілька років тому в закладах культури Бобринського району, не було нормальним і тому довго тривати не могло. Зараз мовна ситуація там змінюється, і саме завдяки ініціативі аматорів (про що засвідчила й наша недавня розмова із теперішньою завідувачою відділом культури З. Секрет). Та дотеперішня недалекаглядна практика, певно, не могла минути безслідно, і в першу чергу для молоді. Підтвердженням тому — один невеликий епізод.

Прикро, що зневага до всього українського все більше проявляється у представників мого покоління, що ніби і виховане в умовах гармонійно розвиненого білінгвізму. Правда, про який гармонійно розвинений білінгвізм може йти мова, коли вдумається в сумну констатацію Борисом Олійником у виступі на XIX Всесоюзній конференції КПРС («Правда» від 2.07.88 р.) стану української мови в нашій республіці. Згадане митцем слово у виступі стосується і нашої області. І не дивно, що на вулицях Кіровограда, Світловодська, інших міст рідко можна почути живу українську мову чи «правильну русскую речь». Бо за суржилом і не почуєш.

Не раз доводилось чути: «Ось отдам свою Лену в руську школу. Наверное їй там будет лучше». І віддасть. Навіть не подумавши, що напівпустощують дитячу душу, обкрадаючи її, відмежуючи від надбань культури ще одного, свого ж народу.

Деякі батьки виправдовують своє рішення віддати дитину до школи з російською мовою навчання браком місць в українській школі. Та іноді це буває й на краще. Поясню чому.

Весною минулого року довелося мені побувати на безвідривній педагогічній практиці в одній із шкіл на Новомиколаївці, де викладання ведеться ніби українською мовою. Чому ніби? Та тому, що в цій школі не тільки учні, а й вчителі, за окремими винятками, не зовсім володіють (точніше зовсім не володіють) українською мовою. І, здається, ніхто і не прагне поліпшити свою мовну культуру, бо й суржик всім до душі. Про єдиний мовний режим у цій школі говорити не доводиться. Бо що говорити, коли одна з учителів української мови надає перевагу в позаурочний час російській. В школі навіть кабінету рідної мови немає. А все те, чого досяг тут свого часу Я. І. Козуля, який уже давно на заслуженому відпочинку, відійшло у далеке минуле, про яке говорять: «То було давно... І неправда».

На XIX Всесоюзній партконференції Голова Держко-

ним: розмовляють українською мовою у 86 процентах сільських районів області, але віддають перевагу їй при читанні книг, газет, перегляді кіно, прослуховуванні радіопередач тільки 29 відсотків.

Заспокоювати себе тим, що, як пише В. Маганін, 75 процентів українців

СПАДЩИНА ЗАСТОЮ

односельцям, писане російською мовою, можна пояснити хіба одним: в області практично всі фільми йдуть російською. Та наведений факт свідчить і про інше: нині навіть в українських селах області (а саме в них, як то випливає з недавньої публікації в «Кіровоградській правді» кандидата філологічних наук В. Маганіна, українська мова ще по-справжньому «жива») поступово відбувається витіснення національної мови з офіційної сфери, відбувається її заміна мовою міжнародно-го спілкування. На під-

нашої області активно вживають рідну мову, такі не слід. Бо якщо вдома користуються нею 86 відсотків сільських і 68 відсотків міських жителів, то під час публічних виступів — тільки 78 процентів сільських і 12 процентів міських жителів. По суті, відбувається те, від чого застерігав В. І. Ленін ще на зорі Радянської влади: витіснення української мови на другий план.

Дивуватися «мовному вігілізму» кетрисанівського кіномеханіка не доводиться, поївно провідні центральну вулицю районного міста

мітету СРСР по народній освіті Г. О. Ягодин відзначав: «У школі закладаються основи інтернаціоналізму. Соціалістичний інтернаціоналізм безнаціональний. Він ба-зується на національній гордості, на прогресивних історичних традиціях, на повазі до рідної мови». («Правда», від 2.07.88 р.). То про яку національну гордість і почуття поваги до рідної мови з боку учнів цієї школи можна говорити! Яким може тут бути інтернаціональне виховання!

Доводилося мені зустрічатися з колишніми учнями Якова Івановича. І їхні розповіді про сьогоднішню школу навівали на мене смуток.

Декілька місяців тому побував я вдома, у Світловодську, у відпустці. А там чутки розповсюджуються, що у моїй рідній середній школі № 1 імені Героя Радянського Союзу І. К. Конька, єдиний у місті, де викладання ведеться лише українською мовою, відкривають російські класи. Мабуть, в цьому і причина, що нашу рідну українську мову, в нас же, на Україні, «...відкинуто майже на околиці духовної, матеріально-виробничої діяльності народу» (з виступу Б. Олійника).

Швидко збігали дні тієї відпустки. Незабаром і до частини потрібно повертатися. «Дядя, — звернувся до мене не чотирирічний племінничок, — а ти прийдеш до мене в садик? Розкажи там сказочку про Івасика Телесика, а то дитки не знають... А то дітки не знають казочки, — поправив себе Сергійко, очевидно згадавши, що він вдома. — Так прийдеш, дядюно?».

Обов'язково приїду. І розкажу. Розповім казочку. А батькам діточок раджу прочитати комедію І. К. Карпенка-Карого «Суси». Щоб була не виховали з своїх Петрусів і Михайликів молодших Барильченків, собі ж на горе.

Олег БАБЕНКО,
рядовий Радянської Армії.

Московська область.

Ось чому
вірю жадібно і пророче,
не вагаючись ні на мить,
що нащадок в багню не втопче
те, що часом топтали ми.
Що в майбутньому — основу,
ляже слово — не з нього чад.
Бо народу, що втратив мову,
Більше нічого вже втрачати.
Тільки б крикнула тополино
моза в дивний свій кріс,
щоб за неї усім боліло
і боліло мені за всіх.
Захлинаю судьбу: хай згіркло
у сузір'ї братерських мов,
не згаса українська зірка,
як найближча моя любов.

Трапилося, правда, одна (з'явилася недавно) афіша українською, але чомусь із припискою «фільм на русском языке». Так, ніби мешканці українського містечка злякаються, що фільм «незрозумілою» їм українською мовою і не піду на нього...

Про тенденції в мовній ситуації у Бобринці може засвідчити ще один факт: цьогорічна поява в місті ще однієї середньої школи — із російською мовою навчання. Мотивують таке рішення турботою про школярів: досі, мовляв, училися діти до восьмого класу в єдиній російській восьмирічці, а потім змушені були йти до української десятирічки, де їм доводилося скрутно через незнання української термінології. Тут не зайвим буде зауважити, що в «російській», як і в решті шкіл міста, в повсякденному житті основною для більшості учнів є українська. Тому чи не доцільніше було б оту восьмирічку перевести на українську мову навчання, а не творити з неї «елітну» десятирічку?

Написав оце — й одразу прийшли на пам'ять слова однієї завідувачі райвно (було це на травневому засіданні літературно-мистецького клубу «Пересесо» в Кіровограді):

— А що це ви все протиставляєте українській мові російській?

Не протиставляємо. Протиставляють мови двох братніх народів, бачите ті чиновники, які в віднодіданському

языка другого». Не зайвим буде й ще раз нагадати, що східнослов'янське слово «язык» у давнину, крім свого прямого, мало й значення «народ». Народ залишається самим собою доти, поки існує його мова, і не на задвірках життя, а в буднях, у суспільних відносинах.

Недавно колектив «Молодого комунара» вирішив на редакційній літучій звернутися до керівників тролейбусного управління обласного центру з такою пропозицією: аби в «рекламному» тролейбусі «Молодого комунара» оголошення робилися українською мовою. Може, ця пропозиція покладе початок поверненню української мови і в сферу міського транспорту?

До речі, повертаючись до питання про кінорекламу. Напередодні Республіканського свята рідної мови в Кіровограді знов почали появлятися гарно, зі смаком оформлені рекламні шити, писані українською мовою. Чи не зникли вони після свята, як зникли, ледве появившись навесні нинішнього року на фасаді дитячого кінотеатру «Мир»? Чи одержить нарешті прописку реклама (а так само й фільми) українською мовою в кінотеатрі «Ятрань» та інших міських кінотеатрах? Хочеться вірити, що відповідь на всі ці запитання буде достойною перебудовних часів і тих непростих завдань, які стоять нині перед українським народом, всіма збратаними народами нашої великої країни.

— **ВІКТОРЕ**, читачам «Молодого комунара» було б цікаво знати ваші особисті враження, думки про Лаос. Адже ви більше року там живете і працюєте.

— Коротко, звичайно, на це запитання відповісти важко. Лаос — країна молода, яка тільки нині стала самостійно розвиватися. Економіка її багатоварна, а дрібно-товарна. Чимало економічних, господарських проблем. Не вистачає кваліфікованих кадрів. Дуже слабо розвинені транспорт, зв'язок, комунікації, мережа доріг. Найпопулярніші види транспорту тут — велосипед, моторолер. Все це наслідок наслідком колоніальної залежності, в якій довгі роки перебував Лаос. Народнореволюційна партія триває

мічної політики. Підприємствам дано широкі повноваження по впровадженню госпрозрахунку, принципів самоокупності, самофінансування тощо. На ряді підприємств майже наповні скоротили адміністративно-управлінський апарат. Основною ланкою удосконалення механізму управління в Лаосі є і залишаються кадри, їхня професійна майстерність. Радянський Союз допомагає і допомагає ЛНДР як у становленні народного господарства, так і у вирішенні ряду інших важливих питань соціального, культурного життя.

— **Вікторе**, в чому полягає ваша місія радника ЦК ВЛКСМ в Лаосі?

— Я вже говорив, що в ЛНДР існує чимало проблем як у внутрішній,

Ви скажете, що це парадоксально. Адже як можна вести організаційну, пропагандистську роботу, не знаючи з ким її проводити? Насправді ж це не зовсім так. Юнаки і дівчата проявляють неабияку активність в усіх добрих справах своєї Спілки. Тож, як кажуть, їх знають в обличчя і поіменно. В цьому допомагає і подвійна структура СНРМЛ: територіальна і за виробничим принципом. Перша нічим не відрізняється від структури ВЛКСМ. А друга має свої переваги і особливості. Кожен комітет Спілки у будь-якому міністерстві чи відомстві користується правами обласного комітету. Йому підпорядковані ревкомівські організації підприємств,

земної залежності. Тому ще досить відчутна в країні «індустрія розваг». На неї багато в чому працювала й економіка королівства Лаос. А саме: в країні діяло багато різних нічних барів, будинків терпимості, панувала наркоманія, розпуста. Все це сьогодні чуже молодій країні, яка духовно збідніла за роки колонізації. З перших днів свого існування в ЛНДР широким фронтом йде оздоровлення суспільства. Тут оголошено справжній бій наркоманам, повіям, розбійникам, іншим антисуспільним елементам. Їх ізолюють від суспільства на двох спеціальних островах для перевиховання, перевиховання корисною працею. Це дає позитивні результати.

найголовніших завдань, поставлених XI з'їздом СНРМЛ, який проходив влітку нинішнього року.

Лаос називають країною мільйона слонів і білої парасольки...

— Так. В минулі роки тут було багато слонів. Але не без допомоги колонізаторів їх масово і варварськи знищували. Нині в столиці країни В'єтьяні єдине слоненятко можна побачити тільки в молодіжному парку. Проте в ряді провінцій їх досі використовують як тяглову силу. Наприклад, для транспортування червоного дерева. До речі, сьогодні це дуже цінна порода. І в Лаосі розгорнули справжню природоохоронну кампанію по врятуванню унікального дерева, яке тут масово знищують, що ха-

ють, чи не образять це людину. Радянські медики, які тут працюють, зробили цікаве відкриття — в Лаосі практично відсутні серцево-судинні захворювання. Отож, гадаю, чужиного ставлення до людини не завадило б повчитися в лаосців і нам.

— **Вікторе**, журналісти та й читачі газети цікавлять, зокрема, діяльність в Лаосі засобів масової інформації і пропаганди.

— Зрозуміло, що це вже професійне питання. Справа в тому, що й тут є чимало проблем. В Лаосі виходить молодіжна газета «Нум Лао» («Молодь Лаосу»). Мені доводилося спілкуватися із журналістами, бувають в редакції. Газети ще не вистачає оперативності, мало висококваліфікова-

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Чи доводилося вам коли-небудь тримати в руках або читати щось, написане на пальмових листках? Гадю, далеко не всім. Тому вже саме знайомство з цією рукописною книгою викликає великий інтерес. Тим більше, коли це книга напередодні сьогоднішнього дня. Це книга «Молодь Лаосу» — радника ЦК ВЛКСМ при ЦК Союзу народно-революційної молоді Лаосу. І наша розмова з ним почалася саме з перегляду цієї книги. Бо, щоб пізнати народ, дізнатися про його життя, традиції, треба обов'язково «докопатися» до скарбниці його національної культури — минулої і сучасної. Само терміном, бо ті фото, зроблені в пам'ятних історичних місцях, а також історичні документи — це лише невелика частина багатющої оповідки про життя нашого народу. Отже, що ми сьогодні знаємо про Лаос? Народнореволюційна Республіка? Одна із найбідніших і слаборозвинутих країн світу, яка знаходиться на початковій стадії переходу до соціалізму періоду. Зайнявшись не так давно від колоніальної залежності, Лаос здійснює самостійність своєї економіки, політичну незалежність. З року в рік розширюється лаоско-радянське співробітництво. І, насамперед, міцніють узи братерства лаоської і радянської молоді. Отже, про ці та інші питання і йшла розмова нашого спеціального кореспондента з **В. ПЕТРАКОВИМ**.

лий час перебувала в підпіллі. І тільки останні дванадцять років народ ЛНДР почав, як кажуть, дихати на повні груди, з упевненістю утверджує себе на шляху соціалістичних і демократичних перемін.

Лаос — дуже гарна країна за природними багатствами, із щед्रोю древньою культурою. Ми з вами переглядали фотографії. Деякими куточками природи Лаосу просто не можна намілюватися. Разом з тим тут дуже сильні традиції буддизму. На людей досить великий вплив мають храми, буддистські монахи. І уряд вважає необхідним спиратися в ряді випадків на релігію. Скажімо, буддизм зіграв важливу політичну роль в ліквідації безграмотності серед населення.

Нині триває робота по створенню конституції країни. Лише в цьому році введено робочі відпустки для трудящих.

— Якось в короткому репортажі по центральному телебаченню представник уряду Лаосу заявив кореспондентів, що вони ведуть свою перебудову і вірять в її успіх. В чому полягає перебудова в Лаосі? Чи, можливо, тут користується вже певним досвідом перебудови нашого суспільства?

— Саме так. Партія і уряд ЛНДР спираються на досвід братніх соціалістичних країн, і, насамперед, Радянського Союзу. До того ж, на досвід і сучасний і минулий. В країні взято на озброєння втілення ідей ленинської нової еконо-

так і в зовнішній політиці. Між ВЛКСМ і Спілкою народно-революційної молоді Лаосу (СНРМЛ) існують добрі, дружні, братерські зв'язки. З кожним роком вони міцніють і розширюються. Ревсомол Лаосу потребує матеріальної, методичної допомоги. Гостро стоїть сьогодні питання й підготовки спільчанських кадрів. Немале значення має й зміцнення організаційної структури СНРМЛ. Саме для здійснення довірчих функцій я і знаходжусь в Лаосі. Завдяки допомозі ВЛКСМ лаоська Спілка молоді бере участь в міжнародному молодіжному русі.

ВІД АВТОРА. В. В. Петраков ось уже другий рік працює в ЛНДР радником ЦК ВЛКСМ. Наш земляк. Працював першим секретарем Світловодського міського комсомолу, секретарем обкому ЛКСМУ. А з 1985 — зав. сектором ЦК ВЛКСМ.

— Хотілося б дещо детальніше дізнатися про діяльність Спілки народно-революційної молоді Лаосу, її труднощі і проблеми...

— Сьогодні Спілка молоді Лаосу у своїх лавах нараховує понад 200 тисяч членів. До речі, я не випадково назвав приблизну кількість членів СНРМЛ. І не тому, що я її не знаю. Її нині не назве ніхто в країні, бо обліку своїх членів в Спілці не ведуть і, відповідно, й сектору обліку в комітетах не мають.

організацій, що перебувають у віданні міністерств. Виходить, що молоді люди охоплені конкретними комсомольськими справами, як на роботі, так і за місцем проживання. Тобто через сім'ю. Скажімо, набір добровольців до збройних сил Лаосу йде лише через територіальні Спілки. В країні поки що немає закону про загальний військовий обов'язок. Але про те, щоб Лаос не мав своєї армії, поки що й мови немає. Адже лише в люті цього року припинили військові дії на північному кордоні країни по відверненню агресії Таїланду. І все це лягло на плечі молоді, яка добровільно йде до армії. Охорону кордонів майже повністю покладено на Спілку.

Але у СНРМЛ ще дуже багато інших проблем. Найголовніша — кадри, умілі, кваліфіковані. В їхній підготовці ВЛКСМ надає Лаосу велику допомогу.

— У минулі роки ми, як правило, ігнорували корисний досвід інших, навіть братніх нам країн. В період перебудови, гласності і демократії ця ситуація різко міняється. І, хоч Лаос вважають відстаючою країною, країною, що розвивається, як ви гадаєте, чому ВЛКСМ можна повчитися у Ревсомолу?

— Гадаю, насамперед, пропагандистській, виховній і масовій роботі через сім'ю, яку здійснюють територіальні комітети. Минуло лише 12 років, як народна революція визволила Лаос з-під колоніальної іно-

— Нині у ВЛКСМ є конкретні ударні справи, на здійсненні яких комсомол в першу чергу концентрує свої зусилля. Чи є такі конкретні рубежі у Ревсомолу?

— Звичайно, у Спілці народно-революційної молоді Лаосу є таке поняття — рух трьох солідарностей і чотирьох наступів. Скажімо, одним із чотирьох наступів Спілки є створення до-ріг. Адже в країні на деякі провінції ще не ступала нога цивілізованої людини. Зрозуміло, про яку роботу Ревсомолу там може йти мова. Їх вважають «білими плямами». Важливе завдання Спілки молоді — політичне й економічне навчання. Треба сміливо утверджувати нове мислення. В Лаосі розширюється діяльність піонерської організації імені 2 грудня. Будеться новий палац піонерів, в обладнанні якого ми допомагаємо разом зі Спілкою Вільної Німечкої Молоді НДР.

Ви запитуєте, в чому ж завдання трьох солідарностей? Найперше — це участь молоді в забезпеченні миру і добросусідства в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Лаос — багатонаціональна країна. Живуть тут близько 70 націй і народностей. Численні общини в'єтнамців, китайців. Над питанням, як їх залучити до активної участі в СНРМЛ, не припиняючи їхньої національної гордості, і працює ЦК Спілки. Планують створити федерацію, до якої б входила молодь і інших національностей. Це одне з

ракетно — самі ж лаосці. Чому? Селяни з давніх давен займаються так званім підсічно-вогневим землеробством. Скажімо, сім'я підбирає і знищує певну ділянку лісу, на якій потім займається вирощуванням сільськогосподарських культур.

Але ми говорили про слонів... Давній символ країни — три голови слона — верхній, середній і нижній Лаос. А взагалі — це країна білого лежучого сонця, гарної тропічної природи і прекрасних людей.

— Зрозуміло, аби посправжньому знати людей, їхню духовну красу, характер, мабуть, мало короткочасних зустрічей, розмов. За час перебування в Лаосі ви маєте друзів?

— Я ще раз із задоволенням відзначу, що лаосці — люди особливо чуйні, доброзичливі, товариські, щирі й довірливі. І без перебільшення скажу: всі, з ким нині довелося спілкуватися, працювати, — стали моїми друзями. В Лаосі існує справжній культ людини у повному розумінні цих слів. Тут все підпорядковано тому, аби не образити людини, ні в якому разі не принизити її гідності, якої б національності вона не була.

Мабуть, не секрет, що найбільше гублять здоров'я людини нервові стреси. Так от найважливіша традиція народу Лаосу — позбавити людину, один одного будь-яких стресів. Навіть якщо хтось і допустив промах, то перш ніж покарати, уважно подума-

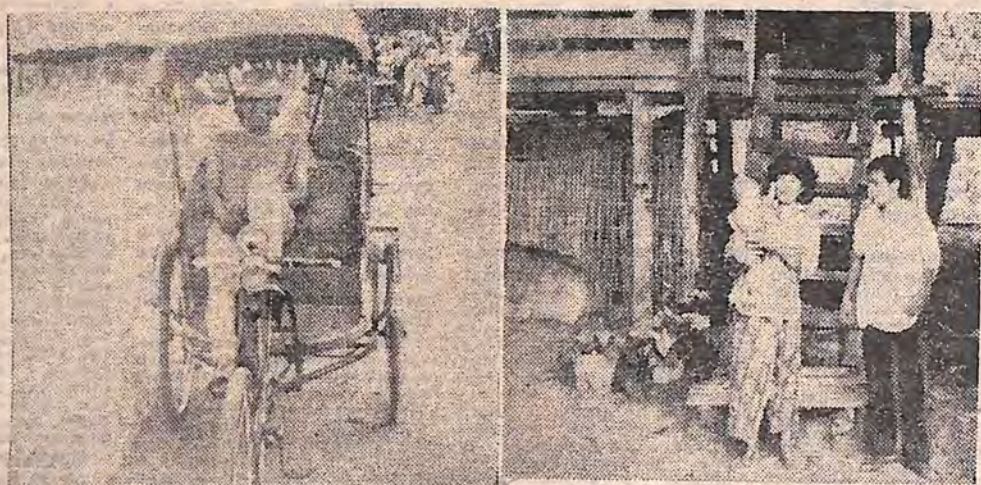
них кадрів. Але при редакції активно діє творчий клуб молодих поетів і письменників, який допомагає робити часопис цікавішим, збагаченішим. Функціонує й телебачення, але лише кілька годин на день. Тож на голубому екрані лаосців переважають далеко не крашого, а часто й ворожого гатунку передачі з сусіднього Таїланду, де мають потужну телеапаратуру американського виробництва.

— **І дозвольте задати останнє запитання, дещо особистого характеру. Де перебуває ваша сім'я і як часто ви приїжджаєте на батьківщину?**

— Сім'я теж живе в Лаосі. Щороку у відпустку ми приїжджаємо на Кіровоградщину. Скуцаємо. Адже тут живуть наші рідні, друзі. Так хочеться почути рідну українську мову, почути українських пісень, пролісти, відпочити душею. А в Лаосі з рідним краєм мене зв'язує і листування з давніми і добримі друзями. Регулярно одержую поштові надходження від директора музею «Спартак», що в с. Красногірка Голованівського району, Г. Кулика, політичного клубу «Ювентус» Маловісківської СШ № 1 та інших. Підтримую зв'язки з комсомольськими працівниками. Як приємно одержувати вісточки з рідних країв. Тож бажаю читачам газети, всім кіровоградцям щастя, добра, здоров'я, миру.

— **Дякую.**

Віт бесіду
Ю. СЕРДЮЧЕНКО

Лаосські селяни. Фото В. ПЕТРАКОВА.

«КУЛЬТ ЛЮДИНИ, А НЕ ОСОБИ»...

НА ВУЛИЦІ—АВТОБУС-ПОРОЖНЯК?

А вечірній дощ настирливо лив і лив. Група людей на зупинці, нервово походжаючи, нетерпляче позирала у бік ймовірної появи автобуса. А того все не було. Аж ось з-за рогу вигулькнув «кавзик» і, поступово набираючи швидкість, промайнув зупинку, залишаючи після себе вологий шлейф. Салон — порожній, автобус — відомчий...

До такого ми звикли. Хоча давно чули один від одного: відомчі автобуси навіть при виконанні якогось завдання, не відхиляючись, звичайно, від запланованого маршруту, зобов'язані брати людей на зупинках. Чутки чутками, але ґрунтуються вони на цілком реальній постанові обкому Компартії України та облвиконкому ще від 17 жовтня 1984 року «Про організацію виконання в області постанови ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР від 30 серпня 1984 року «Про заходи по упорядкуванню використання відом-

чих автобусів».

Як виконується згадана постанова? Цьому був присвячений спільний рейд обласного ДАІ, транспортного відділу Кіровоградського міськвиконкому та редакції «МК».

Ось деякі факти. Зупиняємо автобус «Кавз-685», що належить Світловодському АТП-13507. Водій В. І. Вороніжський за завданням підприємства приїз в трест «Кіровоградводбуд» 10 чоловік. А тепер повертається у Світловодськ і везе...

— Іду порожнім. Квитків у мене немає, ніхто не уповноважував брати людей. А взяв би — штрафують. Ще й права відберуть...

Водія можна зрозуміти. А от керівника підприємства В. З. Бугріна — навряд. Тим більше, якщо ми правильно зрозуміли водія, подібне — норма.

Водій В. І. Кузнецов з Кіровоградського СУ-125

тресту «Кіровоградстальконструкція» керував автобусом «ПАЗ-672» 56-86 КДЛ. Теж — порожнім. До того ж — спідометр неопломбований, дорожній лист оформлений на інший автобус — 58-65 КДЛ.

— Мій поламався...

— А півтвіку чому не переписали?

— Та не встиг...

В. І. Кузнецов теж не має поняття про переклад пасажирів, про квитки. До О. Я. Петренка, керівника СУ, не звертався, а той теж нічого не казав...

А ось водій Є. О. Ободовський із спеціалізованого будівельного монтажного управління тресту «Дніпро-м'ясомолремонт» автобусом «КАВЗ-685» 92-76 КДЛ людей перевозив. Без квитків, щоправда. Він переконував, що не робітники управління. Можливо. Але документи, які підтвердили б його слова, у водія не було.

Подібні порушення допустили водії міжгосподарської дорожньої будівельної організації (автобус «АСЧ-03» номер 50-33 КДЛ), Кіровоградського сільськогосподарського підприємства електричних мереж («АСЧ-03», 33-11 КДЛ), дослідної станції («АСЧ-03», 34-91 КДЛ), обласного об'єднання «Зоветпостач» («Кавз-685», 80-18 КДЛ) та деякі інші.

Трагедійний рейд вулицями Кіровограда спонукає до серйозних роздумів. Скажімо, викликає подив той факт, що керівники підприємств, установ і організацій не виділяють квитки для водіїв відомчих автобусів. Адже, як засвідчила доповідна записка старшого референта по транспорту міськвиконкому Л. І. Сергєєвої, «...Обласним управлінням збуту й побуту придбано в достатній кількості квитки на проїзд у відомчому транспорті, які розподілені по містах та районах» (?).

Згадана на початку цього матеріалу постанова не виконується в багатьох її аспектах. Скажімо, відомчі автобуси м. Кіровограда мали вийти в систему Мініавтотрансу для роботи на міських маршрутах. Комісійне обстеження їх автобусів для такої передачі проведено ще... три роки тому. В п'яти створених диспетчерських пунктах м. Кіровограда для координації роботи пасажирського транспорту на міських маршрутах ніхто з водіїв відомчих автобусів не відмічається. Автобуси виробничого об'єднання «Червона зірка», заводів «Гідросила», імені В. К. Таратута, механізованої колонії № 7, автобази зв'язку, міського плодощового комбінату та деякі інші за перше півріччя нинішнього року не перевезли... одного пасажирів.

Що ж, рейд висвітлює серйозні проблеми як у використанні пального, так і з перевезенням пасажирів відомчими автобусами. Така безгосподарність, просто неумисна в умовах, коли підприємства готуються або вже перейшли на госпрозрахунок. Залишається тільки гадати, коли рішення постанови обкому Компартії України та облвиконкому стануть правом для адміністрації та водіїв автобусів підприємств, установ та організацій області.

М. РИГАЛКО,

старший інспектор облдержавтоінспекції,

А. БЕЗТАКА,

спецкор «Молодого комунара».

БІЛЯ зачинених дверей магазину «Годинники-кришталі», що на набережній, (якраз закінчувалася обідня перерва) молодий чоловік поцікавився:

— Не знаєте, чи зможу купити щось у подарунок своїй дружині на день народження? Хотілось би якийсь годинник оригінальний...

— Купити то можна, але оригінального на прилавках не так і густо, — почув у відповідь.

Справді, на прилавках годинників багато. Різних. Про оригінальність, правда, говорити не хочеться. Бо хороші речі не затримуються на прилавку не тому, що вони хороші, а тому, що їх — обмаль.

Понурившись той чоловік у магазині хвилину другу і пішов собі геть. Без подарунка. Хоча міг би й придбати, якби ті годинники, що по-вишмали члени рейдової бригади з шухляд столів, що в кабінеті завідувача, — та були на прилавках.

Завідуючої магазином не було — хворіла. За старшого, як і водиться, лишалася старший продавець Олена Грановська. Їй й запитусмо, чому товари підвищеного попиту лежать в кабінеті завідувача?

— Не знаю, — спершу відповіла Олена Грановська.

...ЛИСК ДЕФІЦИТУ У ПІДСОБЦІ

Пізнніше, правда, вона говорила, що ці речі — брак, і чекають часу, поки приїде представник годинникового заводу їх ремонтувати. Ще пізніше ми дізналися, що за шість днів перед рейдом магазин отримав посилки з заводів із годинниками, які були раніш відправлені на завод як брак...

Що ж, виправдань у старшого продавця, навіть на перший погляд правдоподібних, вистачало. Однак... Нічим спершу було пояснити: а чому ж три жіночі електронні годинники на ланцюжках не на прилавку? Чому отримані на базі жіночі пластмасові годинники «Луч» (прекрасні годинники! теж не доступні покупцям)? Забігаючи наперед, скажемо, що дефіцитні товари, як зізналася О. Грановська, залишалися і для знайомих. Як же їх не «виручити» при потребі?

Члени рейдової бригади, побачивши в підсобці дві краватки чеського виробництва, зіткнулися з таким оправданням: виявляється, вони залишилися після дня Радянської Армії. Тоді продавці укомплектовували подарунки, от і лишалися. А чому ж їх не виклали на прилавок...

Щось аж забагато члени рейдової бригади бачили непорозуміння. Приміром, можуть в магазині залишити імпорتنі вази, а чесніше — ховати від ока покупців для... Кого б ви думали?

Ну, звичайно, — своїх працівників. Так от: членам рейдової бригади «попала» під руку така ваза. Її місяцями бережуть-приховують для своєї колеги. От ваза та лежить і чекає дня народження продавця Наталії Стець.

Коли ж вам, шановні читачі, потрібно буде замінити в електронному годиннику елемент живлення і продавець скаже, що немає його в продажі, — не вірте. Більше піснотні їх лежало на столі у старшого продавця. А нам доводиться йти у ремонтну майстерню, платити зайві карбованці за заміну таких елементів. Хоч замінити в змозі кожен з нас, аби лишень ті дефіцитні елементи СЦ-21 не ховали...

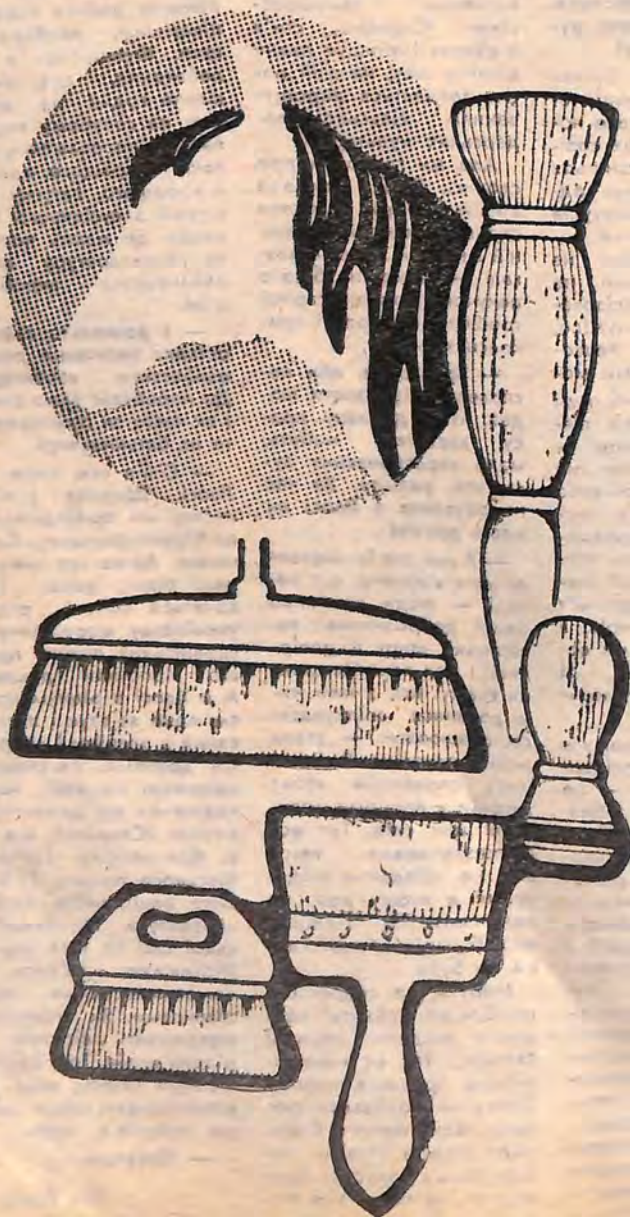
— Ми й не ховали, — чуємо від Олени Грановської. — Залишили, бо отримували чоловічі електронні годинники без елементів живлення. Хочете, покажу? Звичайно, ми захопили.

І — знову сюрприз: годинників виявилось всього 17, а елементів 66. Решту ж можна і треба було продати.

Чомусь не продають. Хоча, вдаючись до уяви, ми можемо й подумати — треба якусь дефіцитну річ знайти, родичеві... Для тих, мабуть, знайдеться.

...Настрій у продавців був, ми б сказали, непоганий. Подумай, дрібниці. Якесь годинники, плутанина, ті чеські краватки, ваза, елементи живлення. А те, що почнуть будильники дзвонити (електронні — пищати) в кабінеті завідувача... так того дзвінка ніхто з покупців і не почує — товсті стіни приміщення магазину все приховують. Не приховали, щоправда, від перевірочних прихований товар.

Члени рейдової бригади: Є. ПІТЬ — оперуповноважений відділу боротьби з розкраданням соціалістичної власності і спекуляції Ленінського РВВС, О. ПОДОПРЕЛОВА, Л. ПОНОМАРЕНКО — працівники ВО «Червона зірка», Ю. ЯРОВИЙ — спецкор «Молодого комунара».

Кіровоградський будівельний технікум імені Героя Радянського Союзу В. Є. Колісниченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ УЧНІВ НА ВЕЧІРНЄ ВІДДІЛЕННЯ

для підготовки техніків, будівельників по спеціальності «Будівництво і експлуатація будинків і споруд».

Приймають осіб на базі 10 класів й середніх професійно-технічних училищ.

Строк навчання: на базі середньої школи — 2 роки 9 місяців;

на базі середніх професійних технічних училищ — 2 роки 6 місяців.

Без екзаменів до технікуму приймають: осіб, нагороджених по закінченні середньої школи похвальними грамотами, золотою або срібною медаллю; осіб, що закінчили середні ПТУ.

Решта учнів складає до 30 вересня вступні екзамени з російської або української мови й літератури (твір), математики (усно).

До заяви додаються такі документи: про освіту (оригінал), медична довідка (форма № 086-у), 4 фотокартки 3x4 см, виписка з трудової книжки.

Прийом документів по 30 вересня.

Початок занять — 1 жовтня.

Адреса технікуму: 316050, м. Кіровоград, вул. Уфимська, 6. Їхати автобусами №№ 105, 107, 120, тролейбусами №№ 1, 2, 5 до зупинки «Побутрадотехніка». Телефони: 4-89-74, 4-89-66, 4-89-63.

Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування

ОГОЛОШУЄ НАБІР

на вечірні та заочні підготовчі курси

Заняття проводяться тричі на тиждень, вечорами, за програмами вступних екзаменів. Для заочників один раз на місяць (в одну з неділь) працює консультант.

Приймаються особи, які мають середню освіту, а також учні десятих

класів, училищ, технікумів.

Потрібні документи: заява на ім'я ректора;

квитанція про внесення плати за навчання (за дев'ять місяців) 50 крб. й за заочне навчання (за весь період) — 36 крб.

Гроші надіслати пош-

товим переказом на поточний рахунок 000141203 в житлово-соцбанку м. Кіровограда.

Прийом документів щодня, крім неділі, з 9.00 до 18.00, у суботу — з 9.00 до 14.00 за адресою: 316017, м. Кіровоград, пр. «Правди», 70-а, аудиторія № 103.

ВОЛОС ХУДОБИ—ЦІННА СИРОВИНА

Пензлі, квачі, помазки, щітки зубні, для чищення одягу, взуття, натирання підлог, миття посуду та багато інших виробів, які використовуються в побуті, а також в багатьох галузях народного господарства, виготовляють з волосу коней, великої рогатої худоби, свиней.

Найкращий час для заготівлі й здачі сировини — з пізньої осені й до весни.

Волос мають, зв'язують в жмути вагою 300—500 грамів. Вологість сировини не повинна перевищувати 18, а наявність домішок — 9 процентів. Закупівельна ціна 1 кг волосу — від 40 коп. до 3 крб.

Закупівельні пункти споживчої кооперації приймають сировину в необмеженій кількості.

УКООПТОРГРЕКПАМА.

ТЕЛЕБАЧЕННЯ

319 ПО 25 ВЕРЕСНЯ

ЧЕТВЕР

22 ВЕРЕСНЯ

П'ЯТНИЦЯ

23 ВЕРЕСНЯ

СУБОТА

24 ВЕРЕСНЯ

НЕДІЛЯ

25 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (І програма)

8.00 — Новини. 8.15 — До Дня машинобудівника. Документальні фільми. 8.50 — Тираж «Спортлото». 9.00 — Ранкова пошта. 9.30 — Будильник. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Мультфільм. 11.05 — Сільська година. 11.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Спортивна гімнастика. Легка атлетика. 16.00 — Фільм «Василиса Прекрасна». 17.30 — «Фантазери». 17.55 — Хвилини поезії. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Мультфільм. 19.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Бокс. Плавання. Дзюдо. 21.00 — «Час». 21.40 — XXIV літні Олімпійські ігри. Важка атлетика. Плавання. Дзюдо.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — Музичний фільм «Манускрипт». 10.50 — «Автограф». Народна артистка УРСР Д. Янубович. 11.50 — «На шляхах республіки». Погода. (Експрес-інформація). 11.55 — Мультфільм на замовлення. 13.05 — Новини. 13.20 — Циркова програма. 13.55 — Художній телефільм для дітей. «На мить озирнутися». 2 серія. 15.00 — «У нас на гастролях». Телеафіша. (Експрес-інформація). 15.05 — «Село і люди». 15.30 — «Ви нам писали». 16.00 — Слава солдату. 17.00 — «Живе слово». Культура української мови. 17.30 — Дитячий кінотеатр. 18.30 — Актуальна камера. 19.00 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Чорноморець» — «Динамо» (Київ). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Художній телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 2 серія. 22.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.20 — Концерт. 8.55 — Документальний телефільм «На семи пагорбах». 9.25 — «Музика для ударних». Фільм-концерт. 9.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. Академічне веслування. 12.20 — Документальний фільм. 12.50 — «До і після опівночі». (Повтор). 14.40 — Мультфільми. 15.10 — «КВН». Зустріч команд Новосібірського і Дніпропетровського університетів. 17.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Стрибки у воду. 18.00 — «Дмитро Шостакович». Документальний телефільм. 19.00 — Мультфільми для дорослих. 19.30 — «На колишній Поварській у нияжні Мещерської». Додаток до програми «Позиція». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Пісня-88». 20.30 — Телефільм «Вікно». 21.00 — «Час». 21.40 — Заключний концерт Міжнародного фестивалю шлягерів «Дрезден-88». 23.45 — Новини.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «То-го і чому?». Передача для дітей. 9.00 — «Для всіх і для кожного». Про організацію торгівлі у м. Владивірі. 9.30 — «День пропагандиста». Про підготовку до початку навчального року в системі партійної освіти. 10.00 — Концерт радянської пісні. 10.30 — У світі тварин. 11.30 — Пісня-88. 11.45 — Міжнародна програма. 12.45 — Перехід на зимовий час. 12.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Спортивна гімнастика. Легка атлетика. 16.30 — Новини. 16.35 — До 70-річчя ВЛКСМ Фільм «Занохані». 17.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. Велоспорт. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Плавання. Велоспорт. Бокс. Фехтування. В перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Ритмічна гімнастика. 9.40 — «На хвилі дружби». 10.30 — «Весілля в Малинівці». Вистава. 13.10 — «Доброго вам здоров'я». Профілактика і попередження наркоманії. 13.55 — Художній фільм для дітей. «На мить озирнутися». 1 серія. 15.00 — Сьогодні — день пропагандиста. 15.30 — Телестудія «Контакт». Розважальна програма для юнацтва. 16.45 — «Скарби музеїв України». 17.00 — «Суботні зустрічі». 18.30 — Сатиричний об'єктив. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Майстри гумору». 20.40 — Реліама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Художній фільм «ТАРС уповноважений заявити». 1 серія. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — «І музика звучала». Концерт. 8.45 — За безпеку руху. 8.50 — «Ім крила Батьківщина дала». Документальний телефільм. 9.25 — Співає Ризьний камерний хор «Аве сол». 9.55 — Документальний телефільм «Несуні». 10.15 — «Якщо вам пісня...». 11.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Академічне веслування. Легка атлетика. 13.30 — Фільм «Шов четвертий рік війни». 14.55 — Показують театри країни. Прем'єра фільму-вистави Тамбовського драматичного театру імені А. Луначарського «Щебі з життя закутних». («Трудовий хліб») за п'єсою О. Островського. 17.20 — Телевізійний музичний абонемент. Д. Ойстрах. Передача 1. «Сходження». 18.20 — Фільм «Жінка в білому». 1 і 2 серії. У перерві — 19.40 — Вечірня казка. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Фільми студії союзних республік. Фільм «Ляпас» 23.20 — Новини. 23.30 — XXIV літні Олімпійські ігри.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Гарна ти, пісню російська». 9.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. Спортивна гімнастика. 13.30 — Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Язел Вітолс та його спадкоємці. 17.15 — «Сільське господарство». Кіножурнал. 17.30 — Новатори і консерватори. 18.15 — Народна творчість. Телеогляд. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — XXIV літні Олімпійські ігри. 19.30 — «Телевізійне знайомство». Георгій Товстоногов. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Плавання. Важка атлетика. Класична боротьба. В перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Музичний фільм «Сумувати не треба». 9.45 — «Муха-цокотуха». Вистава для дітей. 10.35 — «Шкільний екран». 6 клас. Українська література. 11.05 — Телефільм «Життя як життя». 11.40 — «Шкільний екран». 5 клас. 12.10 — Молодіжна студія «Гарт». 13.40 — Новини. 17.00 — Новини. 17.10 — Срібний дзвіночок. 17.30 — Для школярів. «Варіант». 18.00 — «Земля моя». Екологія міста Донецька. 18.30 — День за днем. (Кіровоград). 18.50 — Кінозамальовка «Осінь». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокол». «Торпедо» (Ярославль). II і III періоди. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.20 — Новини.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «У глибину кристалів». Науково-популярний фільм. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 9.55 — «Про маму». Науково-популярний фільм. 10.05 — Учні СПТУ. Астрономія. 10.35, 11.35 — Історія. 7 кл. Найдавніші держави на території нашої Батьківщини. 11.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 12.05 — Новини. 12.10 — Фільм «Стіл для чотирнадцяти». 13.25 — Документальний фільм. 13.55 — Новини. 16.30 — XXIV літні Олімпійські ігри. Бокс. Легка атлетика. 19.30 — Перехід на зимовий час. 19.40 — Вечірня казка. 19.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Бокс. Велоспорт. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Фільм «З коханими не розлучайтесь». 23.05 — Новини.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Мультфільм. 8.45 — Фільм — дітям «Пригоди Артемка». 10.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Спортивна гімнастика. Сучасне п'ятиборство. 13.00 — Новини. 16.15 — Новини. 16.25 — «Музична скарбниця». Д. Шостакович. Симфонія № 10. 17.25 — «...До шістнадцяти і старші». 18.10 — Людина і закон. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Класична боротьба. Велоспорт. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Плавання. Важка атлетика. Класична боротьба. В перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Художній фільм «Нейлонова ялинка». 10.35 — «Шкільний екран». 10 клас Фізика. 11.05 — Музичний фільм «Лише шість струн». 11.40 — «Шкільний екран». 9 клас. Російська література. 12.10 — Документальний фільм «Побут, побут, побут». 12.50 — Новини. 17.00 — Новини. 17.10 — «Срібний дзвіночок». 17.30 — «Республіканська фізико-математична школа». 18.00 — Телефільм «Осінь у Сорочах». 18.30 — «Сонячне коло». Концерт. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокол». «Торпедо» (Ярославль). II і III періоди. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.20 — Новини.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Початок особистості». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознавство. 2 кл. 8.35 — «Відлуння магнітних полів». Науково-популярний фільм. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.55 — «Пізнаючи азбуку рослин». Науково-популярний фільм. 10.05 — Учні СПТУ. О. Островський. «Гроза». 10.35, 11.30 — Біологія. 7 кл. 11.00 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 11.55 — Новини. 12.00 — Фільм «Вовча яма». 2 серія. 13.05 — Документальний телефільм. 13.30 — Новини. 16.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Кінний спорт. Бокс. 19.00 — Сільська година. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Для всіх і для кожного. 20.45 — Народні мелодії. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Екран зарубіжного фільму. «Стіл для чотирнадцяти». 23.10 — Новини. 23.20 — XXIV літні Олімпійські ігри. Фехтування.

СЕРЕДА

21 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Мультфільми. 8.55 — Про фізичні можливості людини. 9.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Плавання. Велоспорт. 12.20 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Програма Таджикиського телебачення. 17.30 — Весела райдуга. 18.00 — Мультфільм для дорослих. 18.15 — Наш сад. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Класична боротьба. Бокс. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Важка атлетика. Спортивна гімнастика. У перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Науково-популярний фільм «Канва життя». 10.05 — Для школярів. «Старти надій». 10.35 — «Шкільний екран». 4 кл. Музика. «Картини природи в музиці». 11.05 — Спортивні телефільми. 11.40 — «Шкільний екран». 7 клас. Музика. 12.15 — Новини. 17.00 — Новини. 17.15 — Срібний дзвіночок. 17.35 — «Перлини душі народної». Грецький фольклор. Призов'я. 18.30 — День за днем. (Кіровоград). 18.50 — Наші довідки. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Шляхом оновлення». Право називатися комуністом. 20.00 — «Спадщина» Співає народний самодіяльний фольклорно-етнографічний ансамбль «Туріяни». (Кіровоград). 20.45 — Фотохвилинка. 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Нейлонова ялинка». 23.05 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Новачки у світі машин». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Етика і психологія сімейного життя. 9 кл. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учні СПТУ. Естетичне виховання. 10.35, 11.35 — Географія. 6 кл. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — Фільм «Почни спочатку». 13.15 — «Дорослі і діти». Документальні телефільми. 13.55 — Новини. 18.00 — Новини. 18.15 — Ритмічна гімнастика. 18.45 — «Дін Рід у житті і в пісні». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «...До шістнадцяти і старші». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Фільми студії союзних республік: «Вовча яма». 1 серія. 23.05 — Новини. 23.15 — XXIV літні Олімпійські ігри.

ВІВТОРОК

20 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Документальні фільми. 8.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Стрибки у воду. Гандбол. Чоловіки. Збірна СРСР — збірна Югославії. Бокс. 12.30 — Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Маленький концерт. 17.00 — Основи економічних знань. Журнал «Телеено». 17.30 — Документальний телефільм. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Класична боротьба. Велоспорт. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Спортивна гімнастика. У перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Все про кіно. 10.25 — «Доброго вам здоров'я». Обережно: гриби. 10.55 — Художній відеофільм «Блакитна троянда». 13.15 — Новини. 17.00 — Новини. 17.10 — Срібний дзвіночок. 17.30 — «Агропром: проблеми і пошуки». 18.00 — Телефільм «Елегія». 18.30 — Грають юні музиканти. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл». «Спартак». 2 і 3 періоди. В перерві — Телепрестайм. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Закриття музичного фестивалю «Золота осінь». По закінченні — вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Новачки у світі машин». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Етика і психологія сімейного життя. 9 кл. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учні СПТУ. Естетичне виховання. 10.35, 11.35 — Географія. 6 кл. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — Фільм «Почни спочатку». 13.15 — «Дорослі і діти». Документальні телефільми. 13.55 — Новини. 18.00 — Новини. 18.15 — Ритмічна гімнастика. 18.45 — «Дін Рід у житті і в пісні». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «...До шістнадцяти і старші». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Фільми студії союзних республік: «Вовча яма». 1 серія. 23.05 — Новини. 23.15 — XXIV літні Олімпійські ігри.

ПОНЕДІЛОК

19 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Навколо світу». Кіноальманах. 9.35 — «І вічно пісня у світі буде». 9.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Плавання. Спортивна гімнастика. 12.50 — Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Експедиція у XXI століття. 17.45 — Татарські народні мелодії. 18.10 — Хвилини поезії. 18.15 — Курсом XIX партконференції. «Будівельник». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Мультфільми для дорослих. 19.30 — XXIV літні Олімпійські ігри. Бокс. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Важка атлетика. Спортивна гімнастика. В перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

17.00 — Новини. 17.10 — Срібний дзвіночок. 17.30 — Фільм-концерт «Мелодія для флейти». 17.40 — День за днем. (Кіровоград). 18.00 — «Комуністи 80-х». Звіти і вибори в парторганізації. 18.30 — Музичний фільм «Подольна». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Зустрічі на хуторі «Надія». Про інтернаціональні зв'язки між російським та українським театром. (Кіровоград). 20.15 — Інструментальні твори радянських композиторів у виконанні естрадно-симфонічного оркестру. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Все про кіно. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Чехови». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Історія. 8 кл. 9.05 — Італійська мова. 10.05 — Учні СПТУ. Основи інформатики і обчислювальної техніки. 10.35, 11.35 — Біологія. 6 кл. 10.55 — Науково-популярні фільми. 11.55 — За безпеку руху. 12.00 — Короткометражні телефільми творчого об'єднання «Екран». «Хочу тобі сказати...». «Етюд для доміно з роялем». 12.50 — Документальний телефільм. 13.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Бокс. 14.30 — Новини. 14.35 — Фільм «Воєнопольовий роман». 18.00 — Новини. 18.10 — Концерт хору університету Ісландії. 18.30 — Служу Радянському Союзу! 19.30 — Музичний нісок. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Міжнародна панорама. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Жива планета». Документальний фільм. 9 серія — «Між сушею і морем». 22.45 — Ранкова пошта (повтор). 23.15 — Новини.

Кіровоградський обласний навчальний комбінат Держкомстату УРСР ОГОЛОШУЄ НАБІР УЧНІВ

(форма навчання — денна та вечірня)
ПО СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ:
бухгалтер — строк навчання 8—10 місяців (денна), 15 місяців (вечірня);
оператор ОЕКМ — 5 місяців.
Приймаються особи, що мають середню та восьмирічну освіту.

Навчання — платне.
Прийом без вступних екзаменів.
Для вступу необхідно подати такі документи:
атестат, характеристику, медичну довідку (форма № 086/у).
Адреса комбінату: м. Кіровоград, пров. Плетенний, 12. Телефон 3-10-39.

«ПЛУТОНІЧНА» ЛЮБОВ

Так обзиває почуття дочки до майбутнього зятя герой фільму «Маленька Віра» кіностудії імені Горького. Батьки гадає, що це ланка. Кохання ж у стрічці зовсім не платонічне, глядачеві про це постійно нагадують. Мабуть, тому-то «Маленьку Віру» задовго до виходу на екрани зодягли в шати фільму, в якому «тане показують, тане показують!». Через це ж, очевидно, у Кіровограді стрічка йде з перервами у крихітному відеозалі кінотеатру імені Дзержинського.

Інакше б чому? Все інше у фільмі — буденне життя більшості з нас. Не вражає, так? Скориставшись ще одним словесним штампом, стрічку можна було б назвати «антиалкогольною». Це вже, так би мовити, «тепліше», хоча тема теж заексплуатована. Вражає беззмістовність, бездуховність, безрадністість і безвихідність показаного на екрані життя. Нашого з вами, нагадаю.

У стрічці немає другорядних, прохідних персонажів, за найдрібнішою роллю — якщо не характер, то тип, який миттю впізнається. Немає у фільмі і яскравих акторських робіт. Не тільки тому, що більшість виконавців невідомі публіці, виняток лише Ю. Назаров (батько) і Л. Зайцева (мати). Провідні партії в ансамблі творців фільму належать сценаристу, режисеру й оператору, що загалом-то не характерно для хороших фільмів, які майже завжди підтягують від вищого рівня до ще вищого яка-небудь «зірка» або й кілька.

А тут не останній учасник дії — краєвид міста, де живуть наші герої. Заводи, труби, дим, чад, гуркіт, і вікна лікарні виходять не в сад із бузком, а на звалище металобрухту.

Індустрія поступово губить душу? Взагалі так. А є що губити в людей, з якими знайомить екран?

Є. У Віри, вчорашньої школярки, яка йде в училище, аби кудись йти, аби батьки не пиляли, крім душі, більше нічого й немає. Та завіконна індустрія тут постільки-поскілки винна, її порожня голівонька з модно посрібленими пасмами — домашнього виробництва.

Батько п'є — чим усе сказано. Матір турбує лише одне: щоб усі були нагодовані і на підлозі не валялося сміття. Син, старший Вірин брат, власне, теж недалеко від них відійшов — «діловий», а сім'ї нормальної немає.

Темне, точніше, сіре царство. Промінь світла — Сергій, Вірин майбутній чоловік. Тільки промінь ягось непевного походження. Не сонячний — це точно. Читає, чим доводить до шаленства тещу, при дипломі, обурюється, що Вірині батьки тупі, що так жити нудно... А ще? Що його спонукало женитися на Вірі — лише «неплутонічний» потяг? Нім під ребро за можливість його реалізувати — чи не надто дорога ціна?

Втім, протягом усього фільму мене не полишало відчуття, що Сергій усе це робить не всерйоз, що його любов до Віри, прихід у її дім і все інше — лише витончена форма непухання над чини людьми...

Вони не тим страшні, що хотіли «замазати» злочин батька-годувальника, котрий мало любив зятя, — прагнення вберегти близьку людину таке зрозуміле й природне. Страшні вони іншим: Віру заради квартири народили, Сергій їм не до двору не тому, що п'є, б'ється, дурень — а тому, що розумніший від них. Парадокс? Чому ж.

СВОЇ гастролі у нашому місті Смоленський драматичний театр розпочав виставою «Дні Турбіних» за п'єсою Михайла Булгакова. Чому саме цю? Переконана, коли б мова йшла не про Булгакова, не про одну з п'єс радянської класики, питання б не стояло. Ви розумієте? Відбувається якась метаморфоза. Епізодичне звернення театрів до цієї п'єси не привело до напівзабуття, а, навпаки, огорнуло її якимсь ореолом таємничості й загадковості. Втім, стверджуючи нечасту по-

«Великий був рік і страшний за різдвом Христовим, 1918, від початку ж революції другий». Так починається роман Михайла Булгакова «Біла гвардія», що має спільну основу з «Днями Турбіних».

Хочу попередити: той, хто переглядатиме виставу, повинен відмежуватися від роману, щоб не ускладнювати сприйняття. Ми сьогодні навчені гірким досвідом інсценізацій у даному випадку маємо два зовсім різні жанрові твори. В мої обов'язки не входить співставлення роману і п'єси, та й зовсім не потрібне воно. Давайте говорити про виставу.

«РІК ВІД ПОЧАТКУ РЕВОЛЮЦІЇ ДРУГИЙ»

яву «Днів Турбіних» у репертуарах театрів, я не скажу, що п'єса для невідомо глядачам. Мені самій доводилось бачити кілька вистав, у тому числі й у МХАТі, де цій п'єсі надають значення не меншого, ніж знаменитий «Чайка». Багатоманитим і різноманітним телевізійним варіантом «Днів Турбіних» з популярним романом про біду акацію, що так щасливо вписався в булгаківську драматургію. У виставі Смоленського драматичного театру «Дні Турбіних» теж звучить немало музики, пісень, навіть гімн «Боже, царя храни», який у фіналі Мишлявський несподівано проспіває на честь... більшовиків.

Увесь творчий колектив вистави на чолі з режисером І. Южаковим і художником Б. Бланком, створив, як б сказала, глибоко психологічний образ вистави. Сценарію зробив квартиру Турбіних майданчиком для всієї сценічної дії, підкресливши цим ще більше велич і трагічність часу. «Немає миру під оливками». Не схватилися від світу людям, які «трагічно заблукали в залізоному буріні революції». І тому у п'єсі (а значить, і виставі) все, що відбувається, логічне, виврене історією.

Відверто спажу, не часто доводиться зустрічатися з такою авторською зрілістю, як у «Днях Турбіних». Незважаючи на те, що герої зібрали під да-

хом турбіньського дому дружба, спорідненість душ, всі вони такі різні. Підтягнутий, стриманий ніби аж таємничий (як Воланд) Олексій Турбін у виконанні М. КОНШИНА, юний, поричастий, глибоко вражений подіями Ніноліна (С. НАЗАКОВ), грубуватий, дещо надміру безтурботний, але з підкресленим відчуттям честі Мишлявський (А. ТОЛМАЧОВ), красуня Олена (О. РАСНАТОВА), що уособлює теплоту й привітність турбіньського дому. І Шервінський (артист С. ТЮМІН) з його постійними фантазіями та залишками. І Ларіосик (Є. СЕМЕРНА) — симпатичний, наївний, часто безпорадний нузен із Житомира, що як сім'я на голову з'явився в неартирі Турбіних.

Незначне місце у виставі відведено Володимиру Робертовичу Тальбергу (Г. Лапето), чоловікові Олени, який залишає її у важкий момент. І не тільки її. У домі Турбінів вчужок Тальберга розцінюють як зраду. Ось чому простягнута старшому Турбіну рука Тальберга зависає в повітрі. Ось чому повернення Тальберга вже не має значення. З точки зору звичайних драматургічних та й життєвих колізій, розлучення Олени з Тальбергом і одруження з Шервінським може здатися не зовсім вмотивованим. Але суть у тому, що говорити про «Дні Турбіних» за звичайними мірками неможливо. Тут важливе відчуття історичної перспективи. Про це й говорять театр і до голосу його прислухається з відчуженням... «Рік від початку революції другий». А далі?

В. ЛЕБОЧКО.

ло мрій, бажання якщо не злетіти, то хоч трохи піднятися «вгору»?

Було, певно. Та все пішло під колеса нескінченного поїзда «робота—діти—кухня—прання»? Якщо так, це півбіді, щось би та засталося, десь би й ожило. А якщо й не було?

Таний фільм. І найбільше, повторю, вражає в ньому не тема, сюжет, не ідея і не образи, а стилістика й сама подана панорама. Вражає — значить лякає. Як позбутися цього страху? Не знімати такі стрічки? Не дивитися?

Відносно ж «там таке показують», то, снажимо, в недавніх «Арлекіно» чи «Нарайми» показують і не таке. Досить відверта постільна сцена, думаю, у «Маленькій Вірі» на місці. От хіба що такі пропорції, як у виконавці ролі Віри, лише демонструвати під одягом, ніж без. Однак же повернемося до життя: хіба тільки ідеальні красуні довіола?

Н. ДАНИЛЕНКО.

сцена екран арена

Фільм українських кінематографістів поки що не користуються послешною увагою глядачів. І нікода. Аж серед них є справжні шедеври. Згадаймо хоча б «Тіні забутих предків», «Білий птах з чорною ознакою». Поки що важко сказати, який резонанс викличе в широких колах глядачів художній фільм довженківців «Циганка Аза», створений за чорною п'єсою Михайла Старицького, але що він цікавий, немає сумніву. Тож слідкуйте за афішами, кіровоградці! З 17 по 25 вересня фільм демонструватиметься на екранах міста.

Сьогодні, 17 вересня, Смоленський драматичний театр виставляє сатиричну комедію М. Ерда на «Самогубець». Початок о 19 годині в приміщенні театру імені Кривиницького.

І знову екран. На цей раз у кінокудубі «Екран» вам пропонують подивитися фільм відомого американського режисера Ф. Копула «Розмова». 17 вересня о 18 год. 40 хв. вас чекають у актовому залі бібліотеки імені Крупської.

На жаль, концерти Лайми Вайкуле, про які ми хотіли вам сповістити, не відбудуться. Не сумуйте! Ви зможете гарно відпочити, якщо... 18 вересня студком педагогічного інституту запрошує на українські вечорини. Початок о 18 годині.

Редантор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой комунар» — орган Кіровоградського обласного комітета ЛКСМ України. На українському мові.

НАША
АДРЕСА:
316050,
МПС,

м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони:
редактора — 2-54-26; заступника редактора — 2-29-92; відповідального секретаря — 2-27-65; відділу: комуністичного виховання — 4-66-79, 4-64-21; комсомольського життя та економіки — 2-04-84; учнівської молоді і соціальних проблем — 2-59-82; фотолaboratorії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.
Газета виходить щосуботи.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Гліниї, 2.

БК 08581. Індекс 61103.
Зам. № 410. Тираж 52200.

Над номером працювали: художник — О. Босий; складач машинного набору — М. Мунико-вський; складачі вручну — Н. Ста-ростіна, Б. Вату-лов, коректори — Л. Нові-ченко, Л. Сердюченко, шти-кограф — О. Шербо-в, друкарі — В. Кіровоград, В. Цонев, відповідальний черговий — М. Черненко.

Позичила хобі у брата

—Що люблю фотографувати? Як народжується задум знімка? Пейзажі, портрети, фантазувати фотографією... А народжується... Важко однозначно сказати. Щоразу по-різному. Фотографія — це і стан душі, і витвір розуму, і містика... Змусити себе зробити якийсь знімок наперед надуманий — не можу. Задум народжується спонтанно. Хоча і не обов'язково знімок має бути після цього оригінальним, неповторним. Я багато читаю фотожурналів, альбомів купую, виставок відвіду, художніх картин і репродукцій дивлюсь — це не може не відбитися на моєму способі думання, засісти десь в замках пам'яті, а у потрібний момент зненацька й несподівано зринає...

Світлана Ковальчук розмірковує про мистецтво фотографії, про своє захоплення, про свою творчість. Відчуваю, що такі думки її непокоять постійно, непокоять серйозно, адже без них навряд чи можна було б щось піймати в об'єкти свого фотоапарата.

Знімати вона почала не випадково. Хоча в підліткові роки хотіла стати музикантом: грала на гітарі, фортепіано, навіть у музичній школі навчалась. Потім захопилась малюванням. Пішла в училище обліпобуту-правління, ретушником-портретистом працювала у фотолaboratorії. До фотографії лишався крок, але вона відступила, обмінувала, обійшла своє покли-

кання. На «Друкмаші» слюсарем, техніком працювала, вчилася у технікумі машинобудівному... Поки не прийшла в проектно-конструкторський інститут «Грунтомаш», у фотолaboratorію.

Весь цей час вона знімала. У брата Олександра «позичила» це захоплення. Спочатку лише знімала, а фотографії робив брат.

А по-справжньому взялася за художнє фото після розмови з художником інституту Г. О. Толниковим. Вони часто заводили розмови, художники й фотографи — про композицію, постановку кадра... «Чому ти не пропонуєш свої знімки нікуди? В тебе є своє бачення світу...» — сказав якимось Георгієм Олександрович. Досі такого їй ніхто не говорив. І Світлана аж спалахнула од похвали. Це вже зараз вона знає, що ті слова були мовлені авансом. Але мовлені, певно, вчасно.

Світлана Ковальчук бере участь у обласних, міських фотовиставках уже майже десять років. Фотолюбитель, звичайно, знають це ім'я. Не раз її знімки друкувала й наша газета.

...На старому, вивоганому, потрісканому од дощів пні дівча сидить. Напружено так вдивляється кудись. За чим воно стежить? Чи може музику слухає, одбиваючи в такт сандали-ком?

В. ТЕЛІЖАН